

Služby Střediska volného času - TYMY z pohledu klientů středního a staršího školního věku

Lenka Nelešovská

Bakalářská práce
2011

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta humanitních studií

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně

Fakulta humanitních studií

Ústav pedagogických věd

akademický rok: 2010/2011

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Lenka NELEŠOVSKÁ**
Osobní číslo: **H08512**
Studijní program: **B 7507 Specializace v pedagogice**
Studijní obor: **Sociální pedagogika**

Téma práce: **Středisko volného času – TYMY z pohledu klientů**

Zásady pro vypracování:

Studium odborné literatury.

Vymezení pojmů a teoretických východisek z oblasti problematiky volného času.

Příprava metodiky výzkumné části.

Realizace výzkumu.

Zpracování a vyhodnocení získaných dat, včetně jejich interpretace.

Prezentace výsledků výzkumu, jejich shrnutí a doporučení pro praxi.

Rozsah bakalářské práce:

Rozsah příloh:

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

HOFBAUER, B. Děti, mládež a volný čas. Praha: Portál, 2004. 173 s. ISBN 80-7178-927-5.

HRADEČNÁ, M. Vybrané problémy sociální pedagogiky. Praha: Karolinum, 1998. 89 s. ISBN 80-7184-015-7.

CHRÁSKA, M. Metody pedagogického výzkumu: Základy kvantitativního výzkumu. Praha: Grada publishing, 2007. 272 s. ISBN 978-80-247-1369-4.

PÁVKOVÁ, J. a kol. Pedagogika volného času: Teorie, praxe a perspektivy výchovy mimo vyučování a zařízení volného času. Praha: Portál, 2002. 231 s. ISBN 80-7178-711-6.

Vedoucí bakalářské práce: **Mgr. Pavla Andryšová, Ph.D.**
Ústav pedagogických věd

Datum zadání bakalářské práce: **20. ledna 2011**

Termín odevzdání bakalářské práce: **6. května 2011**

Ve Zlíně dne 20. ledna 2011

prof. PhDr. Vlastimil Švec, CSc.
děkan

Mgr. Soňa Vávrová, Ph.D.
ředitelka ústavu

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že

- odevzdáním bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby¹⁾;
- beru na vědomí, že bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k nahlédnutí;
- na moji bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3²⁾;
- podle § 60³⁾ odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- podle § 60³⁾ odst. 2 a 3 mohu užít své dílo – bakalářskou práci - nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské práce využít ke komerčním účelům.

Prohlašuji, že

- elektronická a tištěná verze bakalářské práce jsou totožné;
- na bakalářské práci jsem pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.

Ve Zlíně 26.4.2011

Karla Němečková

¹⁾ zákon č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, § 47b Zveřejňování závěrečných prací;

²⁾ Vysoká škola nevydělečně zveřejňuje disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce, u kterých proběhla obhajoba, včetně posudků oponentů a výsledku obhajoby prostřednictvím databáze kvalifikačních prací, kterou spravuje. Způsob zveřejnění stanoví vnitřní předpis vysoké školy.

(2) *Disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce odevzdané uchazečem k obhajobě musí být též nejméně pět pracovních dnů před konáním obhajoby zveřejněny k nahlázení veřejnosti v místě určeném vnitřním předpisem vysoké školy nebo není-li tak určeno, v místě pracoviště vysoké školy, kde se má konat obhajoba práce. Každý si může ze zveřejněné práce pořizovat na své náklady výpisy, opisy nebo rozmnoženiny.*

(3) *Platí, že odevzdáním práce autor souhlasí se zveřejněním své práce podle tohoto zákona, bez ohledu na výsledek obhajoby.*

2) *zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 35 odst. 3:*

(3) *Do práva autorského také nezahrnuje škola nebo školské či vzdělávací zařízení, užije-li nikoli za účelem přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu k výuce nebo k vlastní potřebě dílo vytvořené žákem nebo studentem ke splnění školních nebo studijních povinností vyplývajících z jeho právního vztahu ke škole nebo školskému či vzdělávacímu zařízení (školní dílo).*

3) *zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:*

(1) *Škola nebo školské či vzdělávací zařízení mají za obvyklých podmínek právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla (§ 35 odst.*

3). *Odprá-li autor takového díla náležitě svolení bez vážného důvodu, mohou se tyto osoby domáhat nahrazení chybějícího projevu jeho vůle u soudu. Ustanovení § 35 odst. 3 zůstává nedotčeno.*

(2) *Není-li sjednáno jinak, může autor školního díla své dílo užit či poskytnout jinému licenci, není-li to v rozporu s oprávněnými zájmy školy nebo školského či vzdělávacího zařízení.*

(3) *Škola nebo školské či vzdělávací zařízení jsou oprávněny požadovat, aby jim autor školního díla z výdělku jim dosaženého v souvislosti s užitím díla či poskytnutím licence podle odstavce 2 přiměřeně přispěl na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložily, a to podle okolností až do jejich skutečné výše; přitom se přihlédne k výši výdělku dosaženého školou nebo školským či vzdělávacím zařízením z užití školního díla podle odstavce 1.*

ABSTRAKT

Teoretická část bakalářské práce je tvořena třemi hlavními tématy: vymezením klíčových pojmů z oblasti problematiky volného času, charakteristikou středisek volného času a náplní volného času dětí. Praktická část bakalářské práce se zaměřuje na Středisko volného času, příspěvkovou organizaci v Holešově - TYMY. Pomocí kvantitativního výzkumu se snaží zmapovat u dětí středního a staršího školního věku názor na aktuálně poskytované služby střediska a zjistit, jaký je mezi dětmi zájem o rozšíření nabídky těchto služeb. Práce obsahuje mimo jiné i návrh na zařazení nového zájmového kroužku, kurzu a aktivity pro zmíněné středisko, zhotovený na základě výsledků výzkumného šetření.

Klíčová slova: volný čas, středisko volného času, zájmová činnost, děti středního školního věku, děti staršího školního věku

ABSTRACT

The theoretical part of the bachelor's thesis consists of three main areas: defining the key concepts of the leisure time issue; characterising leisure-time centres; and ways in which children spend their leisure time. The practical part of the thesis focuses on the leisure-time centre in question: the TYMY allowance organization in Holešov. With the help of quantitative research, the thesis aims at charting the middle-school pupils (the children aged 8 – 11) and high-school pupils (the children aged 12 – 15) opinions on the services currently available at the centre, and also at determining if the children are interested in broadening the services offered. Furthermore, the thesis puts forward a suggestion to set up a new after-school workshop/activity and a new course at the investigated centre; the proposed activities are designed with respect to the results of practical research.

Keywords: leisure time, leisure-time centre, hobbies activities, middle-school pupils, high-school pupils

Ráda bych poděkovala Mgr. Pavle Andrysové, Ph.D. za její odborné vedení a cenné rady.

Dále mé poděkování patří vedoucí Střediska volného času – TYMY Mgr. Jarmile Vaclachové a dalším pracovníkům tohoto střediska, kteří mi umožnili realizovat výzkumné šetření v zájmových kroužcích.

Prohlašuji, že odevzdaná verze bakalářské/diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

OBSAH

ÚVOD	11
I TEORETICKÁ ČÁST	12
1 KLÍČOVÉ POJMY Z OBLASTI VOLNÉHO ČASU	13
1.1 FUNKCE A CÍLE VOLNÉHO ČASU DĚTÍ.....	15
1.2 OBSAH VÝCHOVY DĚTÍ MIMO VYUČOVÁNÍ	17
1.3 ZAŘÍZENÍ PRO TRÁVENÍ VOLNÉHO ČASU	18
2 STŘEDISKO VOLNÉHO ČASU	19
2.1 ČINNOST STŘEDISEK VOLNÉHO ČASU.....	19
2.2 ZÁJMOVÁ ČINNOST	21
2.2.1 Kategorie zájmových činností	21
2.2.2 Rozdělení zájmových činností dle oblastí.....	22
2.2.3 Průběh setkání zájmového útvaru	23
2.3 PRACOVNÍCI VE STŘEDISCÍCH VOLNÉHO ČASU.....	24
3 DĚTI A JEJICH NÁPLŇ VOLNÉHO ČASU	26
3.1 DĚTI A JEJICH VĚK VE VZTAHU K VOLNÉMU ČASU.....	27
3.1.1 Děti středního školního věku	28
3.1.2 Děti staršího školního věku	28
II PRAKTICKÁ ČÁST	30
4 STŘEDISKO VOLNÉHO ČASU - TYMY	31
5 REALIZACE KVANTITATIVNÍHO VÝZKUMU	32
5.1 CÍL VÝZKUMU	32
5.2 VÝZKUMNÝ PROBLÉM	32
5.3 HYPOTÉZY.....	33
5.4 METODY VÝZKUMU	34
5.5 PRŮBĚH VÝZKUMU	35
5.6 VÝZKUMNÝ VZOREK	35
5.7 ZPŮSOB ZPRACOVÁNÍ DAT.....	35
6 VÝSLEDKY VÝZKUMU	36
6.1 OVĚŘENÍ HYPOTÉZY Č. 1	37
6.1.1 Výsledek šetření dle věkových skupin	38
6.2 OVĚŘENÍ HYPOTÉZY Č. 2	38
6.2.1 Výsledek šetření dle věkových skupin	39
6.3 OVĚŘENÍ HYPOTÉZY Č. 3	39
6.3.1 Výsledek šetření dle věkových skupin	40

6.4	OVĚŘENÍ HYPOTÉZY Č. 4	40
6.4.1	Výsledek šetření dle věkových skupin	41
6.5	OVĚŘENÍ HYPOTÉZY Č. 5	42
6.5.1	Výsledek šetření dle věkových skupin	43
6.6	OVĚŘENÍ HYPOTÉZY Č. 6	43
6.6.1	Výsledek šetření dle věkových skupin	44
6.7	OVĚŘENÍ HYPOTÉZY Č. 7	44
6.7.1	Výsledek šetření dle věkových skupin	45
6.8	OVĚŘENÍ HYPOTÉZY Č. 8	45
6.8.1	Výsledek šetření dle věkových skupin	46
6.9	OVĚŘENÍ HYPOTÉZY Č. 9	47
6.9.1	Výsledek šetření dle věkových skupin	47
6.10	OVĚŘENÍ HYPOTÉZY Č. 10	48
6.10.1	Výsledek šetření dle věkových skupin	49
6.11	OVĚŘENÍ HYPOTÉZY Č. 11	49
6.11.1	Výsledek šetření dle věkových skupin	50
6.12	OVĚŘENÍ HYPOTÉZY Č. 12	50
6.12.1	Výsledek šetření dle věkových skupin	51
6.13	OVĚŘENÍ HYPOTÉZY Č. 13	52
6.13.1	Výsledek šetření dle věkových skupin	53
6.14	OVĚŘENÍ HYPOTÉZY Č. 14	53
6.14.1	Výsledek šetření dle věkových skupin	54
6.15	OVĚŘENÍ HYPOTÉZY Č. 15	55
6.15.1	Výsledek šetření dle věkových skupin	56
6.16	OVĚŘENÍ HYPOTÉZY Č. 16	56
6.16.1	Výsledek šetření dle věkových skupin	57
6.17	OVĚŘENÍ HYPOTÉZY Č. 17	58
6.17.1	Výsledek šetření dle věkových skupin	58
6.18	VYHODNOCENÍ ODPOVĚDI Č. 18	59
6.18.1	Výsledek šetření dle věkových skupin	59
6.19	OVĚŘENÍ HYPOTÉZY Č. 19	60
6.19.1	Výsledek šetření dle věkových skupin	60
6.20	OVĚŘENÍ HYPOTÉZY Č. 20	61
6.20.1	Výsledek šetření dle věkových skupin	62
7	ZÁVĚREČNÉ SHRNTÍ VÝSLEDKŮ	63
7.1	DOPORUČENÍ PRO PRAXI.....	64
	ZÁVĚR	65
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	66
	SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK	69
	SEZNAM OBRÁZKŮ	70

SEZNAM TABULEK.....	72
SEZNAM PŘÍLOH.....	73

ÚVOD

Volný čas je součástí života každého z nás. Máme možnost si vybrat, jak s tímto svým časem naložíme. Tuto možnost by měly mít i děti. Někdy však dochází k situacím, kdy neví, co si s časem, který jim zbývá po příchodu domů ze školy počít. Jejich rodiče se většinou vrací z práce až večer a tak volný čas nemohou trávit společně s nimi. Děti pak své volné chvíle tráví nudou a zahálkou. V těch horších případech dochází k tomu, že začnou inklinovat k sociálně-patologickému naplňování volného času. Jako typický příklad lze uvést vstup do různých pochybných skupin či part, pro které je charakteristické různorodé negativní chování od užívání návykových látek až po chování spojené s agresí a brutalitou. Lze však zamezit dětem, aby volný čas nepropůjčovaly nežádoucímu chování?

Domnívám se, že k zamezení takového chování můžeme výrazně přispět, pokud dětem umožníme věnovat se prospěšným činnostem a zájmům, které jim přinesou radost a naplnění. Děti se sice dnes mohou věnovat v řadě volnočasových zařízení různým aktivitám, ale myslím si, že je důležité neustále zlepšovat a aktualizovat nabídku služeb těchto institucí tak, aby nabídka zůstávala stále poutavá. A kde jinde hledat názory na aktuálně poskytované volnočasové služby a inspiraci na rozšíření této nabídky než u samotných klientů zařízení. To je také jeden z důvodů, proč jsem se rozhodla zaměřit na konkrétní volnočasové zařízení a to na Středisko volného času, příspěvkovou organizaci v Holešově (dále jen pracovní název SVC - TYMY, pod kterým je středisko známé). Díky mé praxi ve školní družině, jsem získala kontakt na vedoucí tohoto střediska. A jelikož, jak jsem mohla později poznat, se jedná o zařízení, které má zájem se stále rozvíjet, rozhodla jsem se prostřednictvím této práce zjistit u dvou početných skupin klientů - dětí středního a staršího školního věku, jaká je jejich spokojenost s aktuální nabídkou služeb střediska a jak by si tyto děti přály nabídku služeb rozšířit. Tyto získané informace jistě mohou pomoci středisku utvořit si představu o tom, kam své služby dále směřovat.

Prostřednictvím výzkumného šetření se snažím najít odpověď také na otázku, zda si děti mohou zájmové aktivity volit samostatně. V poslední době, se hovoří o tom, že některé děti bývají ze strany rodičů nuceny účastnit se i několika zájmových činností denně, které je nebaví a jsou tak spíše přetěžovány. Sama jsem se během praxe v družině setkala s dětmi, které navštěvovaly školní družinu a navíc ještě během týdne docházely do několika kroužků. Jsou děti ovlivněny rodiči natolik, že si nemohou samostatně zvolit, jaké zájmové činnosti se budou věnovat? Odpovědi dětí na tuto otázku odhalí také praktická část práce.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 KLÍČOVÉ POJMY Z OBLASTI VOLNÉHO ČASU

Na začátku této práce je důležité objasnit několik základních pojmů, které je nezbytné znát, pokud se chceme orientovat v problematice volného času. Postupně tedy objasním, co je to volný čas, výchova ve volném čase, výchova k volnému času, ale také pedagogika volného času.

„*Volný čas* je doba, kdy si své činnosti můžeme svobodně vybrat, děláme je dobrovolně a rádi, přinášejí nám pocit uspokojení a uvolnění“ (Pávková et al., 2002, s. 13). Je chápán jako čas, se kterým jedinec může nakládat dle vlastní rozvahy a podle svých zájmů (Průcha, Walterová, Mareš, 2003).

„Volný čas je jen zbytek prostoru, který má člověk sám pro sebe k dispozici“ (Veselá, 1999, s. 23). Jedná se o dobu, kdy se jedinec může rozhodovat nezávisle na jiných o činnostech, které mu navazují potěchu a odpočinek. Člověk je tak během této části dne osvobozený od veškerých povinností a závazků k rodině i k sobě samému ve smyslu uspokojování primárních potřeb. Osvobození však nemůžeme brát úplně doslovně, neboť v našem rozhodování býváme ovlivněni biologickými, psychologickými, sociálními či jinými zákonitostmi. V případě, že by naše oprostění od povinností bylo úplné, nemohli bychom do něj zařadit např. individuální vzdělávání cizích jazyků ani zájmové činnosti s odpočinkovým charakterem, jako je třeba sportovní kroužek, pokud by byly pořádány pravidelně a vyžadovalo se u nich dodržování určených pravidel. Hlavní je zdůraznit, že volba této činnosti je relativně samostatná (Dvořáček, Kuranda, Pavlíková, 1998).

Volný čas definuje ve svých publikacích celá řada autorů věnující se této oblasti. Obecně lze shrnout, že se jedná o čas, kdy jedinec zrovna nepracuje a věnuje se činností, které jsou pro něj zajímavé, zvolil si je sám na základě vlastního uvážení a mohou jej obohacovat a přinášet mu nejen pocity odpočinku, ale i radosti. Odlišnosti v chápání volného času mohou být dány především rozdílnými úhly pohledů, kterými na něj nahlížíme.

Mezi tyto úhly pohledů patří ekonomický pohled, pro který je zásadní kolik prostředků investuje společnost do volnočasových zařízení a zda se vrátí alespoň částečně vynaložené náklady. Poté je to sociologické a sociálně-psychologické nahlížení na volný čas, jehož hlavním zájmem je význam volného času při utváření mezilidských vztahů a vliv sociálního prostředí na využití tohoto času. Zdravotně-hygienický pohled snažící se

podpořit zdravý vývoj jedince po tělesné i duševní stránce. Nechybí ani politické hledisko, které určuje, jak může stát zasahovat do volného času obyvatelstva. Zaměřuje se převážně na ovlivňování, financování, pomoc volnočasovým zařízením a také na přípravu kvalifikovaných volnočasových pracovníků. A v neposlední řadě je to pedagogické a psychologické hledisko, soustřeďující se na věkové i individuální zvláštnosti ve volném čase a jejich respektování. Především pedagogické ovlivňování má za úkol podpořit aktivity dětí a mládeže, jejich seberealizaci, uspokojení potřeby sociálních kontaktů, nových dojmů, pozitivní citové odezvy a poskytnutí pocitů bezpečí a jistoty. Z pedagogického hlediska rozlišujeme dva hlavní úkoly volného času dětí a mládeže. Těmito úkoly je výchova k volnému času a výchova ve volném čase (Pávková et al., 2002).

Výchovu lze stručně vyjádřit jako pozitivně zaměřené formování vychovávaného vychovatelem (Janiš, Kraus, Vacek, 2008). **Výchova k volnému času** (výchova pro volný čas) klade důraz na cílové zaměření oblasti této výchovy. Její podstatou je utvářet, rozvinout a kultivovat schopnosti, dovednosti, motivaci a kompetence pro využívání volného času tak, aby využívání volného času bylo hodnotné. Zatímco **výchova ve volném čase** bere v potaz specifické podmínky výchovy. Je částí výchovného působení v té oblasti života člověka, o které může sám člověk poměrně svobodně rozhodnout. Velmi blízkým pojmem je také **výchova mimo vyučování**. Někdy bývá tento pojem považován dokonce za synonymum k výchově ve volném čase. Pojmy však nejsou shodné. Výchova mimo vyučování vystihuje vše, co je nějakým způsobem v souvislosti s výchovou dětí v době docházky do základní či střední školy po skončení vyučování. Výchovu mimo vyučování lze také charakterizovat několika znaky – odehrává se mimo povinné vyučování, uskutečňuje se převážně ve volném čase bez bezprostředního vlivu rodiny a je zajišťována institucionálně. Z hlediska obsahu činností, považujeme za širší termín výchovu mimo vyučování, neboť zahrnuje nejen odpočinkovou, rekreační, zábavnou, zájmovou a dobrovolně veřejně prospěšnou činnost, ale i oblast dětských povinností, jako je sebeobsluha a příprava na vyučování. Vzhledem k věku vychovávaných lze výchovu ve volném čase považovat za širší výraz než je výchova mimo vyučování. Patří do ní nejen výchova dětí a mládeže, ale věnuje se i dospělým a lidem v seniorském věku (Hájek, Hofbauer, Pávková, 2008).

Disciplína v pedagogické vědě, která se zabývá volným časem, se nazývá **pedagogika volného času**. Lze ji považovat za obor budoucnosti, protože se očekává, že lidé budou mít

více volného času, ať již z důvodu zvýšené pracovní efektivity nebo proto, že s rozrůstající se populací nebude dostatek pracovních míst pro všechny (Prokešová, 2008).

Pedagogika volného času je pedagogickou disciplínou, která se zaměřuje na výchovné a vzdělávací prostředky, pomocí kterých napomáhá autonomnímu a smysluplnému naplnění volného času dětí, mládeže i dospělých. V řadě zemí je i studijním oborem (Průcha, Walterová, Mareš, 2003).

Také v České republice je možné tento obor studovat. Nejčastěji je vyučován na vysokých školách v rámci bakalářského studia nebo navazujícího magisterského studia, případně v nabídce celoživotního vzdělávání. Někdy se zaměřuje na určitou oblast např. na Univerzitě v Hradci Králové je obor orientován na tělesnou výchovu a sport. Jindy bývá vyučován ve spojitosti s jiným oborem např. obor sociální pedagogika a volný čas realizovaný na Masarykově univerzitě v Brně.

Pokud budeme hovořit o pedagogice volného času zaměřené na děti, můžeme uvést, že se zabývá třemi základními oblastmi. První oblast tvoří edukační aktivity určené ke kultivaci prospěšného trávení volného času u dětí a mládeže. Druhou oblast zastupuje činnost zařízení, jejichž úkolem je zajistit edukaci ve volném čase. Poslední oblast se věnuje teorii a výzkumu trávení volného času populace. Nelze opomenout ani poslání této disciplíny v preventivní oblasti. V dnešní společnosti se stále více objevují nežádoucí projevy chování v podobě agresivity, delikvence aj. Právě proto je nutné ukázat dětem a mladým lidem, jak vhodně naložit se svým volným časem. I přesto, že se tato pedagogická disciplína v posledních letech rozvíjí, bývá její rozvoj považován za nevyrovnaný. Převážně v oblasti výzkumu je poukazováno na neprobádanost některých oblastí. Málo informací bylo shromážděno mimo jiné i o tom, jak mládež tráví volný čas a o příčinách, proč část mládeže nelze ovlivnit k účasti na žádoucích zájmových aktivitách (Průcha, 2006).

1.1 Funkce a cíle volného času dětí

Činnost dětí v jejich volném čase má 2 základní funkce:

1. Formativně výchovnou – tato funkce se uplatňuje v každé aktivitě, dítě je formováno neustále. Při tomto formování se uplatňuje především interakce se společenským prostředím, do kterého zařazujeme i působení skupiny vrstevníků. Dále je to interakce

s přírodou a přírodními vlivy. Tato funkce se nemusí chápat vždy v pozitivním významu, protože dítě bývá formováno i vlivy zápornými (rozpad rodiny, ne příliš dobrý kolektiv atd.). Z celé řady formativních vlivů je nutné brát výchovu, jako nejspecifičtější oblast formování. Měla by být především uvědomělá, ale také různorodá ve vztahu ke svým formám, neboť to specifický charakter volnočasové výchovy vyžaduje. Dětem tato rozmanitost umožní nezávislé rozhodování se pro tu či onu činnost. Tato autonomní oblast volného času pak u dětí vychová svobodu rozhodování a vybuduje aktivní volbu určité činnosti (Veselá, 1999). Výchovná funkce bývá dávana také do spojitosti se vzděláváním. Můžeme se tak setkávat i s označením výchovně-vzdělávací funkce (Hájek, Hofbauer, Pávková, 2008).

2. Kompenzačně rekreační – tato funkce má za úkol kompenzovat úbytek fyzické i duševní energie a vyvážit nebo účelně doplnit faktory, které byly výukou či prací potlačeny. K tomu by mělo přispívat především obměňování charakteru a druhu činnosti společně se změnami fyzického a společenského prostředí (Veselá, 1999).

Tyto dvě základní funkce jde doplnit ještě o další. Těmi jsou:

- **Zdravotní funkce** – podporující duševní i tělesné zdraví vychovávaných. A to prostřednictvím několika způsobů, mezi něž patří přizpůsobení režimu dne každému individuálně, budování zdravých stravovacích a hygienických návyků, vedení dětí k pravidelnému a každodennímu pohybu (Hájek, Hofbauer, Pávková, 2008).
- **Sociálně – preventivní** – tato funkce může být chápána jako zajištění dohledu, bezpečnosti a vhodného naplnění času dětí po skončení vyučování, ale také příležitost pro děti utvářet nové sociální vztahy a rozvíjet se. Preventivní složka této funkce se snaží předcházet výskytu sociálně-patologických jevů i jejich šíření. Promítá se tedy do oblasti primární, sekundární i terciární prevence (Pávková et al., 2002).

Hlavním cílem výchovy ve volném čase je učít děti správně využít svůj volný čas a brát jej jako důležitou životní hodnotu. K tomuto cíli vede seznámení s velkou škálou aktivit pro volný čas, objevování a rozvíjení svých dispozic nebo uspořádání režimu dne. Za cíl výchovy dětí ve volném čase nelze považovat jen bezprostřední vyplnění volného času. Cíle výchovy ve volném čase je možné konkretizovat několika způsoby např. podle toho,

na jakou složku osobnosti působí nebo dle struktury činnosti zařízení. Konkrétní výchovné cíle mohou také vycházet ze stanovených funkcí. Jako příklad lze uvést výchovné cíle vyplývající z výchovné funkce. Radíme mezi ně např.: cíl, který vede k seznámení se všemi možnými zájmovými aktivitami, cíl uspokojit, usměrnit, formulovat a rozvíjet zájmy, podpořit snahu o sebevýchovu. Ze sociálně-preventivní funkce, pak můžou vycházet další cíle: cíl vedoucí k odpovědnosti za sebe, své chování a své zdraví, být schopen zhodnotit vlastní jednání, komunikovat ve skupině, najít si pozici ve skupině a vytvořit si hodnotovou orientaci, která bude společensky žádoucí. Třídění cílů je často komplikované, protože jednotlivé oblasti nejde od sebe oddělit. Vzájemně se doplňují a prolínají (Hájek, Hofbauer, Pávková, 2003).

1.2 Obsah výchovy dětí mimo vyučování

Obsah výchovy dětí mimo vyučování je složen z několika výchovně-vzdělávacích činností. Jsou to činnosti mající charakter dobrovolnosti a patří mezi ně odpočinkové, rekreační, zájmové a veřejně prospěšné činnosti. Další náplní volného času jsou činnosti založené na principu povinnosti a spadá mezi ně příprava na vyučování a sebeobslužné činnosti (Pávková et al., 2002). Jednotlivé činnosti nyní blíže rozeberu a přiblížím, tak jejich smysl.

Odpočinkové činnosti slouží především k regeneraci duševních i fyzických sil. Měly by proto být nenáročné, aby tak vyrovnaly předešlou námahu. Jedná se především o uskutečňování lehkých fyzických činností (hra, procházka) nebo o psychickou činnost v podobě rozhovoru, vyprávění či poslouchání hudby.

Rekreační činnosti mají především odstranit únavu a obnovit síly (Hájek et al., 2004). Náplň tvoří však na pohyb náročnější aktivity se sportovním, tělovýchovným a turistickým zaměřením. Jejich provedení je nejlépe realizovat venku. Rekreační činnost, která je pravidelná, výrazně přispívá ke zdravému duševnímu i tělesnému vývoji dětí.

Zájmové činnosti jsou považovány za nejdůležitější část výchovy dětí mimo vyučování. Podílejí se na vytvoření hodnotové orientace a životního stylu. Důležité je především rozvíjet a kultivovat zájmy. Výchova mimo vyučování si klade především ideál vychovat jedince s jedním hlubokým, specializovaným, celoživotním zájmem a s několika mnohostranně rozvinutými zájmy (Pávková et al., 2002).

Veřejně prospěšné činnosti vycházejí z dobrovolnosti, nezištnosti a s nadšením vykonávat dobro pro druhé lidi. Spadají zde různé kulturní akce nebo také charitativní činnost.

Sebeobslužné činnosti vedou děti především k samostatnosti. Napomáhají k osvojení si schopnosti něco zařídit pro sebe nebo jiné. Učí orientaci v sociálním prostředí.

Příprava na vyučování je brána jako propojení mimoškolních aktivit s obsahem probírané látky. Nejedná se o žádné doučování. Dítě si tuto aktivitu volí dobrovolně (Hájek, 2004).

Obsah výchovy u dětí v jejich volném čase není vymezený v pedagogických dokumentech. Každé zařízení si jej stanovuje individuálně na základě svých cílů a z potřeb a přání vychovávaných. Při stanovení obsahu však vychovatelé musí respektovat základní pedagogicko-psychologické požadavky (Hájek, Hofbauer, Pávková, 2008).

1.3 Zařízení pro trávení volného času

V této kapitole uvádím pouze pro přehled seznam zařízení určených pro trávení volného času dětí mimo vyučování. Jelikož se má práce zaměřuje na středisko volného času, nebudu tyto zařízení blíže specifikovat.

Mezi základní zařízení pro trávení volného času řadíme:

- školní družiny
- školní kluby
- domovy mládeže
- střediska pro volný čas dětí a mládeže
- základní umělecké školy
- jazykové školy
- kulturní střediska
- muzea, planetária, hvězdárny
- dále jsou to různé specializované instituce, svazy, jednoty, kluby jako je Junák – Svaz skautů a skautek, Pionýr (Dvořáček, Kuranda, Pavlíková, 1998).

2 STŘEDISKO VOLNÉHO ČASU

Střediska volného času dětí a mládeže poskytují příležitost aktivně trávit volný čas. Nabídka aktivit je určena hlavně pro žáky základních a středních škol. Navštěvovat tyto střediska mohou i jiní zájemci. Není vůbec neobvyklé, že svou nabídku služeb zaměřují také na děti předškolního věku a dospělé. Stále více se rozšiřuje nabídka aktivit, které děti mohou ve střediscích navštívit se svými rodiči např. společné cvičení rodičů a dětí apod. (Hofbauer, 2004).

Střediska volného času se specializují na poskytování zájmového vzdělávání a lze je rozdělit na dva typy. Prvním typem jsou domy dětí a mládeže, která působí v několika oblastech zájmů. Druhým typem jsou stanice zájmových činností, které se výhradně zaměřují na jednu konkrétní zájmovou oblast (Bůžek, 1998). Tyto zařízení také poskytují metodickou pomoc zařízením školského charakteru a institucím pracujícím s dětmi ve volném čase. Podílí se na výměně zkušeností pedagogických pracovníků, mohou vydávat metodické materiály nebo pořádat semináře určené odborníkům (Klapilová, 2000).

Svou činnost tyto střediska vykonávají většinou i v době, kdy neprobíhá školní vyučování. O přijetí do zájmové činnosti realizované střediskem rozhoduje ředitel střediska na základě podané přihlášky zájemce a na základě stanovených podmínek. Zájmové vzdělávání je ve střediscích poskytováno za úplaty. Její splatnost určuje ředitel zařízení tak, aby byla splatná ještě před ukončením účasti v dané zájmové činnosti. (Heřmanová, Macek, 2009).

V dnešní době se střediska volného času stávají součástí uceleného výchovného systému a značí jak o dobrém stavu ekonomiky, tak i školské politiky daného státu (Spousta et al. 1996).

V každém, alespoň větším městě, dnes můžeme narazit na střediska volného času. Také v okolí mého bydliště vyrostlo v posledních letech několik nových zařízení, které se věnují naplňování volného času u dětí. Myslím si, že je jen dobře, že tato zařízení jsou přístupné stále většímu počtu dětí.

2.1 Činnost středisek volného času

Činnost středisek volného času může probíhat formou formálně ustanovených skupin, což je typické pro zájmové útvary nebo individuálně, vhodné např. u výuky na hudební nástroj.

Hromadná práce s velkými skupinami se vyskytuje méně často. (Hájek, Hofbauer, Pávková, 2003).

Dle vyhlášky č. 74/2005 Sb., o zájmovém vzdělávání mají střediska volného času přímo vymezené formy činností, které mohou v rámci svého působení realizovat. Tyto činnosti mohou být uskutečňovány jako:

- Příležitostná zájmová činnost – účast není podmíněna členstvím v zájmovém útvaru, ale současně bývá doplňkem pravidelné činnosti registrovaných (Spousta et al., 1996). Její charakter je rekreační nebo výchovně-vzdělávací. Nebývá spojována s pobytem mimo místo, kde středisko volného času vykonává činnost. I přes možnou pravidelnost se nejedná o průběžnou činnost, má stanoven začátek i konec akce. Je řízena pedagogem, má časové vymezení. Mezi příležitostnou činností středisek spadají soutěže, turnaje, výlety, exkurze, přehlídky, divadelní představení, ale i akce příměstských táborů.
- Otevřená nabídka spontánních činností – nemá pevně stanovený začátek ani konec. Je vymezená jen dobou provozu zařízení. Pedagogicky je ovlivňována pouze nepřímo. Pedagog zajišťuje hlavně bezpečnost a motivuje k činnosti. Může se jednat o čítárny, herny, internetové pracovníky. Má nízkoprahový charakter (Hájek, Hofbauer, Pávková, 2008).
- Pravidelná zájmová činnost – odehrává se v zájmových útvarech, což je obecné, nadřazené označení pro kroužky, kluby, oddíly nebo kurzy. Přičemž kroužek je menší zájmový útvar, který má daný dlouhodobý pracovní plán a jeho osazenstvo se mění jen málo. Oproti tomu kluby jsou uskupení s volnější, případně zcela volnou organizační strukturou. Oddíly pak slouží k zastřešení několika dílčích jednotek blízkého zájmového zaměření. S předem vymezenou délkou trvání, obsahem a způsobem ukončení, nejčastěji v podobě vydaného osvědčení se setkáváme v kurzu (Spousta et al., 1996).
- Táborová činnost – spojená s pobyváním mimo místo zařízení pro zájmové vzdělávání.
- Osvětová činnost – vedoucí k prevenci sociálně-patologických jevů a shromažďující a poskytující informace dětem, žákům, studentům a případně dalším osobám.

- Individuální práce – myšlena je práce utvářející podmínky pro rozvoj nadání dětí, žáků a studentů (*Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy* [online]. 2005-02-17. [cit. 2011-03-01]. URL: <<http://www.msmt.cz/dokumenty>>).

2.2 Zájmová činnost

Ve spojitosti se středisky volného času zmiňují stále zájmovou činnost. Je proto nezbytné si ujasnit, co je to vlastně zájem a z něj vyplývající zájmová činnost.

Vymezení pojmu „zájem“ bývá občas problematické (Prokešová, 2008). Nejčastěji zájem můžeme chápat jako schopnost zaměření se na určitou činnost. Toto zaměření by však mělo být trvalejšího rázu (Hájek et al., 2004).

„Zájmová činnost je pěstování a rozvíjení specifických sklonů, zájmů a koníčků v zařízeních pro výchovu mimo vyučování, jako součást neformálního vzdělávání a v individuálních činnostech jednotlivců jako součást informálního vzdělávání“ (Průcha, Walterová, Mareš, 2003, s. 306).

2.2.1 Kategorie zájmových činností

Zájmové činnosti lze rozřadit do několika kategorií podle:

A. úrovně činnosti

- aktivní – malování, zpěv, závodění
- receptivní – spíše pasivního charakteru, přednáška, fanclub

B. intenzity zájmu

- hluboké – jedince výrazně ovlivňují, rozvíjí
- povrchní – rychle se měnící zájmy, proměnlivé

C. časového trvání

- krátkodobé - dočasné, přechodné
- trvalé – přetrvávají po dlouhé časové období

D. stupně koncentrace

- jednostranné – orientují se na jednu oblast zájmů

- mnohostranné – široké spektrum zájmů, orientují se na více zájmů

E. společenských norem

- žádoucí – prospěšné, v rámci zákonných mezí, hodnotné
- nežádoucí – porušují společenské normy, zákony (Hájek, Hofbauer, Pávková, 2008).

2.2.2 Rozdělení zájmových činností dle oblastí

Zájmovou činnost uskutečňovanou ve střediscích volného času je možné rozdělit podle oblasti zájmové činnosti, které se věnuje. Těchto činností může být celá řada. V literatuře můžeme najít přehled alespoň základních oblastí. Často se vzájemně prolínají. Někdy je těžké od sebe vůbec oblasti oddělovat.

Základní oblasti zájmových činností jsou následující:

Společenskovední zájmové činnosti umožňují získat poznatky o společnosti i o její historii a tradicích. Tuto oblast tvoří zájmové jazykové vzdělávání, sběratelství, historie, filozofie, folklór aj.

Přírodovědné zájmové činnosti podávají základy přírodních věd, utváří city k přírodnímu prostředí. Snaží se člověka vybudit k ochraně životního prostředí. Realizovat se v této oblasti mohou rybáři, chovatelé, ochránáři přírody nebo pěstitelé.

Esteticko-výchovné zájmové činnosti vedou k poznání estetických hodnot, k rozvoji kreativity. Podporují emocionální složku osobnosti jedince. Pro příklad lze uvést výtvarné činnosti, hru na hudební nástroje, divadlo, literaturu nebo film (Hájek, Hofbauer, Pávková, 2003).

Pracovně-technické zájmové činnosti nabízí velké množství aktivit, které člověku přináší pocit uspokojení a především seberealizace. Tyto různorodé aktivity umožňují volný čas využít k řemeslnickým činnostem, vědeckotechnickým a mechanickým aktivitám. Dále si v této oblasti mohou přijít na své zejména modeláři, zájemci o kurzy vaření, elektrotechniku, fotografii, umělecká řemesla a třeba také ruční práce. V posledních letech je populární především práce s počítači.

Zájmové činnosti tělovýchovného, turistického a sportovního charakteru se podílejí významně na formování pohybových schopností, tělesné zdatnosti a tělesného zdraví. Patří

sem celá škála sportů, tělovýchovného cvičení od gymnastiky přes atletiku, tanec, vycházky, výlety, ale i soustředění, zájezdy, sportovní soutěže atd. Jejich zaměření bývá na jednu nebo více sportovních aktivit. Mohou se uskutečňovat v krytých budovách, tělocvičnách i venku v přírodě. Své místo má v této oblasti i turistika jako komplexní forma pohybové aktivity spjatá s pobytem v přírodě (Spousta et al., 1996).

2.2.3 Průběh setkání zájmového útvaru

Setkání zájmového útvaru, ať už kroužku, oddílu, kurzu nebo klubu má stanovenou strukturu každé společné schůzky. Tato struktura se liší dle celé řady činitelů (věk, místo setkání zájmového útvaru, obsahu), ale její základní pilíře vycházející z obecných pedagogických zásad a ze zásad pedagogiky volného času zůstávají stejné. Základní pilíře, na kterých je průběh setkání zájmového útvaru postaven, jsou následující:

1. Zahájení schůzky – typické je především zjišťování prezence, které vnáší do činnosti soustředění a zklidnění. Nutné je počítat i s pozdními příchody. Děti se do zájmových útvarů schází podle svých časových dispozic a mohou tak chodit postupně.
2. Vytvoření společné atmosféry – dobré je začít rozhovorem, popovídáním si o předešlých zážitcích. Chvilka vyčleněná na vzájemné povídání může eliminovat pozdější nesoustředěnost a navodí společnou atmosféru.
3. Motivace činnosti – vedoucí by měl objasnit účastníkům s ohledem na jejich věk, proč mají činnost vykonávat. Motivovat je nutné rozumovou i citovou složku.
4. Vlastní činnost – je nejdelším časovým úsekem. Musí mít vymezené zadání, stanovený metodický postup a reálný cíl. Děti by na konci činnosti měly vidět výsledky své snahy, neboť očekávají, že se budou seberealizovat a rozvinou své schopnosti.
5. Hodnocení – by mělo být taktí, ale to neznamená, že musíme chválit vše, co dítě učiní. Pokud není výsledek práce chvályhodný, najde se jistě aspoň úsek práce, který pochválíme. Dobré je především vyjádřit dětem víru ve zlepšení.
6. Závěr schůzky – umožňuje zhodnotit průběh setkání, uklidit pomůcky a prostor schůzky. Na závěr je vhodné seznámit účastníky s příštím programem (Hájek, Hofbauer, Pávková, 2008).

2.3 Pracovníci ve střediscích volného času

Aby střediska volného času mohla fungovat je potřeba zajistit odborníka, který vybere a následně zprostředkuje adekvátní aktivity, zajistí naplánování činností, ale při tom bude respektovat pedagogické zásady, metody i formy práce. Povede organizaci i průběh volného času tak, aby zaměstnání působila aktivním charakterem a zároveň se rozvíjely tvořivé činnosti (Vážanský, 2001). Zájmové vzdělávání a to i ve střediscích volného času nejčastěji realizují pedagogičtí pracovníci vykonávající přímou pedagogickou činnost. Ze zákona přímou pedagogickou činnost může vykonávat vychovatel, pedagog volného času, trenér a vedoucí pedagogický pracovník (Heřmanová, Macek, 2009). Ve střediscích působí většinou i dobrovolní pedagogové nebo další externí pracovníci, se kterými musí být uzavřena alespoň dohoda o provedení práce (Pávková, 2002).

Nejčastěji jsou uváděni jako pracovníci volnočasových zařízení vychovatelé a pedagogové volného času. Jejich kvalifikace musí být splněna dle zákona 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících.

Vychovatelem se tak může stát ten, kdo získá odbornou kvalifikaci úspěšně zakončeným studiem v oblasti vychovatelství, nebo sociální pedagogiky na vysoké škole, nebo na vyšší odborné škole a vysokoškolsky vzdělaní učitelé základních, středních, základních uměleckých škol, konzervatoří a učitelé jazykových škol s právem státní jazykové zkoušky. Za kvalifikaci vychovatele je považováno i středoškolské vzdělání s maturitou v oblasti vychovatelství. Vychovatelem se může stát i absolvent jiného oboru na vyšší odborné škole a střední škole, který následně absolvuje studium v oblasti pedagogiky zaměřené na vychovatelství, sociální pedagogiku, nebo vzděláním v této oblasti v rámci programu celoživotního vzdělávání.

Pedagog volného času pak svou odbornou kvalifikaci získává úspěšným ukončením vysoké, nebo vyšší odborné školy v oblasti pedagogických věd zaměřených na pedagogiku volného času, vychovatelství, nebo sociální pedagogiku. A stejně jako u kvalifikace vychovatele, také kvalifikace pedagoga volného času dosahují vysokoškolsky vzdělaní pedagogové, kteří jsou oprávněni učit na již výše zmíněných stupních škol. Pokud mají ukončené jiné vyšší odborné vzdělání než v oblasti pedagogiky volného času, vychovatelství, nebo sociální pedagogiky je nezbytné, aby si doplnili kvalifikaci studiem v programu celoživotního vzdělávání zaměřeného na pedagogiku volného času, sociální

pedagogiku, nebo vychovatelství. Tuto odbornou kvalifikaci mohou dále získat i studiem pedagogiky, nebo středoškolským vzděláním v této oblasti, nebo středoškolským vzděláním v jiné oblasti, na které je navázáno studiem programu celoživotního vzdělávání se zaměřením na pedagogiku volného času, vychovatelství, nebo studium pedagogiky (Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy [online]. 2009-05-22. [cit. 2011-03-01]. URL:<<http://www.msmt.cz/mladez/zakon-c-563-2004-sb-o-pedagogickych-pracovnicich>>).

Kromě získané odborné kvalifikace by měli pracovníci ve střediscích volného času splňovat jisté předpoklady. Těmito předpoklady je pedagogické nadání, schopnost empatického, kladného vztahu k dětem a snaha děti vést a pomoci jim, motivační schopnosti, ale také touha po seberealizaci, sebevýchově, sebevzdělání. V oblasti psychických vlastností je dobré projevit charakterové vlastnosti jako je nezištnost, samostatnost, laskavost, otevřenost, odpovědnost, ohleduplnost, tolerantnost aj. V temperamentové oblasti by se mělo jednat o jedince stabilní, zdatné, zralé, trpělivé s jistou dávkou smyslu pro humor (Spousta et al., 1994).

Pracovník, který vede zájmovou činnost ve střediscích volného času, musí umět splňovat několik důležitých rolí. Především roli instruktora - vysvětluje, popisuje a podněcuje účastníky k činnostem, roli diagnostika - napomáhá uspokojit individuální potřeby, přenést se přes překážky a pomoci řešit osobní problém, konflikt a v neposlední řadě roli poradce - podpora motivace a poznání významu činnosti (Hájek et al., 2004).

Pracovníkům ve střediscích volného času nestačí tedy jen splněná kvalifikace, ale musí se jednat o lidi, kteří mají k této práci kladný vztah a vhodné předpoklady. Jen díky motivovaným pracovníkům, kteří prostřednictvím své práce uspokojují zájmy dětí, mohou střediska volného času nabízet služby na dobré úrovni.

3 DĚTI A JEJICH NÁPLŇ VOLNÉHO ČASU

Za děti v této práci považuji osoby do 15 let. Podle Úmluvy o právech dítěte jsou dětmi sice i jedinci, kteří jsou mladší 18 let a nedovršili dříve zletilosti, ale ve většině případů bývají již jedinci ve věkovém rozmezí od 15 let do 26 let považováni za mládež.

Právě věk je jedním s faktorů, který může člověka ovlivnit při výběru volnočasové aktivity. Jedinec v průběhu svého vývoje biologicky zraje. Výběr aktivit je pak odrazem jeho dosažené úrovně mentálního, sociálního a psychického zrání. Dítě své potřeby a zájmy uskutečňuje prostřednictvím volnočasových aktivit a tím se sociálně učí. Výraznou roli zde zastává i další faktor v podobě rodiny. U aktivit se mnohdy vyskytuje mezigenerační kontinuita. Se vzrůstajícím věkem tato spojitost mezi aktivitami rodičů a dětí klesá (Poláčková, 2001). Dochází také ke změnám struktury aktivit ve volném čase. S věkem roste zájem o činnosti, které nemají zájmový charakter – čtou noviny, časopisy, poslouchají rádio, zabývají se veřejně prospěšnými pracemi, nebo pomáhají při údržbě bytu. Naopak zájem o náročnější kulturní aktivity - hudební, dramatické, výtvarné činnosti, studium, turistiku, chov zvířat, sběratelství, hry, povídání s kamarády s přibývajícím věkem klesá (Sak in Poláčková, 2001, s. 66).

Samozřejmě, že činnost dětí ve volném čase není ovlivněna jenom věkem dětí, jejich celkovým zráním a rodinou. Své významné místo zde zaujímá také prostředí, kde děti tráví volný čas. Spousta dětí svůj volný čas tráví venku, na ulicích, veřejných prostranstvích, bez zájmu dospělých nebo bez jejich dozoru. V takových případech pak mohou děti být v nebezpečí a zároveň je v ohrožení i jejich výchova. Lze jmenovat celou řadu příkladů negativního trávení volného času a problémů z něj vyplývajících – spojení s nežádoucí vrstevnickou skupinou a následná brutalita, agresivita, alkohol, nežádoucí sexualita, kouření cigaret, užívání drog atd. Právě proto, by společnost měla budovat svůj zájem na tom, jak volný čas děti tráví, neboť rodina sama výchovu ve volném čase plně zajistit nemůže. Chybí ji k tomu především dostatek času, kvalifikace i materiální vybavení. Proto je potřeba zajistit nabídku zařízení pro volný čas, která bude dětem atraktivní a dostupná. (Pávková et al., 2002).

Za zmínku jistě také stojí samotný vztah dítěte k volnému času a k aktivitám a institucím ve volném čase. I přes pestrou nabídku volnočasových aktivit může docházet k situacím, kdy dítě volný čas využít nemůže, neumí nebo odmítá. Nemožnost naplnit volný čas je

v dnešní době ovlivněna především prohloubenou společenskou nerovností. Náklady na volný čas u rodin mají rostoucí tendenci. Vícečlenné rodiny pak musí omezovat návštěvy kulturních akcí, kurzy plavání, návštěvy zimního stadionu, pobyty v družinách, na táborech. Situace je ještě horší u matek samoživitelek, které nemají finanční prostředky na uspokojení zájmů dětí ve volném čase. Odmítat a podceňovat volný čas mají tendenci převážně dospělí, kteří podlehli workoholismu. To má ovšem obrovský dopad opět na děti. Děti pak s rodiči nemohou trávit společné chvíle ani dovolenou. Někteří z těchto rodičů o děti ani neprojevují zájem, zkrátka na ně nemají čas. Rodičům často stačí vědět, že jejich dítě tráví čas s kamarády, ale obsahovou stránkou takto tráveného volného času už se bohužel nezabývají. Poslední extrémem jsou situace, kdy děti volný čas využít neumí. Nezvládnou kladně zareagovat na širokou paletu možností trávení volného času a raději zůstávají u nicnedělání a podléhání nezákonnému jednání. Jedno z nežádoucích chování, které vyplývá právě z nudy, je nárůst kriminality a sprejerství. Zabránit dětem takto se chovat pomůže především podpora těchto dětí ve výběru a správné volbě zájmové činnosti od dospělých. Návrhy na snížení věkové hranice, které mají zabránit nezákonnému chování dětí, totiž nikam nevedou. Nezabývají se řešením podstaty problému. Touto podstatou je nedostatečná primární prevence, kterou poskytují právě aktivity volného času (Hofbauer, 2004).

3.1 Děti a jejich věk ve vztahu k volnému času

Pokud máme zajišťovat nabídku aktivit pro volný čas dětí, musíme alespoň znát základní specifika věkových skupin dětí, kterým se chceme věnovat, neboť zájmy dětí se v průběhu života vyvíjejí. A protože se praktická část této práce zaměřuje na děti středního a staršího školního věku v následujících podkapitolách přiblížím stručnou charakteristiku těchto věkových skupin.

Literatura většinou při vymezení věkové skupiny dětí školního věku není jednotná. V této práci, se proto budu řídit věkovým vymezením těchto životních období dle Vágnerové. Podává podrobné členění dětského věku a vymezuje období středního a staršího školního věku, kterým se zabývám. Vymezení je následující:

Střední školní věk – období od zhruba 8 - 9 let do 11 - (12) let

Starší školní věk – období od 12 do 15 let (Vágnerová, 2000).

3.1.1 Děti středního školního věku

Z hlediska školní docházky se jedná o období mezi 3. – 5. třídou základní školy. Završením období je přechod dítěte na druhý stupeň základní školy. Jedná se o poměrně klidové období, tzv. dobu příprav na dospívání. Uvažování dítěte středního školního věku potvrzuje vazbu na skutečnost. Dítě chce mít ve všem jasno, má realistický pohled na svět. Ve škole jsou tyto děti již adaptované. Své chování a prospěch dokážou přizpůsobit svým možnostem a zároveň představám rodičů. Názory těchto dětí na sebe samého, na rodiče, učitele, kamarády je více stabilní a jde hůře ovlivnit okamžitým výsledkem. Avšak závislost na cizích názorech je ještě patrná. Ve vztahu k učiteli už není emocionálně vázáno. Bere jej jako autoritu, ale nemá pro něj specifický osobní význam.

Výrazně sílí potřeba kontaktovat se s vrstevníky a identifikovat se s některou z vrstevnických skupin. V těchto vrstevnických skupinách mohou nalézat bezpečí, jistotu, učit se rozvíjet své zkušenosti, dovednosti a seberealizovat se. Tyto oblasti se rozvíjí i působením rodiny, ale vztahy mezi dítětem a dospělým mohou být asymetrické. Děti tohoto věku utváří spíše menší kamarádké skupiny, ale většinou jsou nestále a bez intimního charakteru. Významný faktor, který přispívá k tomu stát se členem skupiny je podobnost. Vzájemně se uskupují převážně děti stejného věku, se společnými zájmy a stejného pohlaví. Do skupiny zapadnou především děti se smyslem pro humor, otevřené, nesobecké a pozitivně naladěné. Díky kontaktům s ostatními dětmi a dospělými poznávají nové role a ty je pomáhají připravovat na budoucí partnerské a rodičovské vztahy. Obvykle se projevuje pozitivní vztah ke zvířatům. Zvířata jim mohou umožnit rozvíjet pečovatelské sklony a poznat přirozený běh života – zrození a smrt (Vágnerová, 2000).

Tyto děti je v oblasti zájmů možné vést k uvědomělejšímu výběru specializované zájmové problematiky. Jejich radost z pohybu a spontánnost je důležité uspokojovat především možnostmi organizované tělovýchovy. Rozvoj vyšších citů jim umožňuje orientovat se v oblasti estetiky, umění a radosti z poznání (Pávková, 2002).

3.1.2 Děti staršího školního věku

V některých publikacích je toto období nazýváno jako období pubescence. Jedná se o stádium, kdy dítě navštěvuje druhý stupeň základní školy. Je to bouřlivé období plné změn. Dochází jak k proměně těla (změny váhy, výšky, tělesné konstituce, vzhledu, sexuálnímu zrání, vývoji pohlavních znaků a fungování orgánů), tak k psychickým změnám (konflikty,

krize, problémy s autoritami, hledání vlastní identity). Výrazně narůstá význam vrstevnických skupin. Utváří se skupiny na základě podobných problémů, které si vzájemně sdílí. Vliv party začíná převládat nad vlivem rodičů. Jejich zranitelnost a přecitlivělost se promítá v podobě zlostného chování vůči okolí. Ničím není neobvyklá jejich vyostřená kritika k dospělým.

Děti staršího školního věku také uvažují nad svou budoucností. Zamýšlejí se nad tím, co je potřeba učinit, aby bylo možné své plány realizovat, vytyčují si perspektivu a kladou na sebe nároky (Helus, 2004). Směřují k nalezení profesní role, kterou si zvolí. V oblasti sebehodnocení jsou více zranitelní a k okolí se stávají introvertnější. V jejich vztazích se projevuje intimita, vzájemné porozumění a první lásky. Ve školních vztazích je pro ně důležité především získat ve třídě dobré postavení. Jistotu a bezpečí již neposkytuje učitel, ale spolužáci (Vágnerová, 2000).

Své zájmy prožívají intenzivně a vynakládají na ně velké množství času. Pokud jsou zájmy hluboké, jejich vědomosti a dovednosti mohou přesahovat obsah školní výuky. Právě podpora a rozvíjení zájmů dětí v tomto věku je jedním z nejdůležitějších faktorů pro volbu vhodné profesní orientace a jejich flexibilitu (Pávková, 2002).

II. PRAKTICKÁ ČÁST

4 STŘEDISKO VOLNÉHO ČASU - TYMY

Praktickou část této práce zaměřuji na služby Střediska volného času, p. o. v Holešově. Ještě než blíže představím toto středisko, je nezbytné začít správným ujasněním názvu tohoto zařízení. Jelikož má Středisko volného času, p. o. v Holešově bohatou historii, prožilo také řadu různých změn. Společně s těmito změnami přicházela také obměna názvu zařízení. Nejprve bylo založeno v roce 2004 TYMY – centrum volnočasových aktivit. O rok později bylo TYMY sjednoceno se Střediskem volného času Holešov Duha – TyMy. Od 1. 1. 2006 už neslo jen název Středisko volného času Holešov a později je ještě známo pod označením Středisko volného času Všetuly (podle názvu místní části). Od 1. 1. 2009 již vznikla příspěvková organizace zřízená městem Holešov a zařízení získává název Středisko volného času, příspěvková organizace (SVČ, p. o.). Označení TYMY však zůstalo zažité až do dnešní doby. Také na internetových stránkách SVČ, p. o. lze narazit na označení TYMY a je vydáván i tištěný informační měsíčník k zájmovým útvarům TYMYJÁNEK. S vedoucí střediska jsem se tedy dohodla pro účely této práce používat pracovní název SVČ - TYMY, který je již zažitý.

Středisko sídlící v budově bývalé základní školy v ulici Sokolská pod vedením Mgr. Jarmily Vaclachové, má nejen bohatou historii, ale také nabízí pestrou škálu aktivit pro děti, mládež, dospělé i seniory. Realizuje jak pravidelné zájmové činnosti, tak možnost si přijít ve vymezené době zahrát stolní tenis, fotbal, kulečnick nebo si zaskákat na trampolíně či zabrouzdat na internetu. Uskutečňovány jsou i příležitostné činnosti a jednorázové akce pro veřejnost, stejně tak velké akce celoměstského charakteru jako je loučení s prázdninami, dětské dny nebo třeba folklorní odpoledne. Seznam aktivit doplňují dlouhodobé projekty, besedy, zájezdy, kulturní akce, tábory, víkendové pobyty, soustředění, ozdravné pobyty a kurzy pro veřejnost. Za všechny akce realizované ve školním roce 2009/2010 lze jmenovat např. smaltování bez pece, dračí dílny, výtvarnou činnost z listí, měsíc knihy, Valentýnský kouzelník, Miss Róma 2009, rozsvícení vánočního stromu, pletení košíků, zahradní slavnost a další. Samozřejmostí je také spolupráce se školami a dalšími subjekty, účast na různých soutěžích, přehlídkách. Pravidelné kroužky jsou vedeny pedagogy volného času a externími spolupracovníky. Výčet kroužků uvádím v příloze č. I. Jelikož práci zaměřuji na děti středního a staršího školního věku, u kterých je podle mého názoru obzvlášť důležité naplnit volný čas smysluplně, zmiňuji v příloze pouze kroužky TYMY určené těmto věkovým skupinám.

5 REALIZACE KVANTITATIVNÍHO VÝZKUMU

Výzkum prováděný v SVČ – TYMY jsem zaměřila na děti, jelikož jsou skupinou klientů, která navštěvuje zájmové kroužky i příležitostné akce střediska. K výběru věkových skupin středního a staršího školního věku mě vedlo několik důvodů. Některé jsem již zmínila dříve (děti v těchto věkových obdobích tvoří největší podíl klientů v zájmových útvech v SVČ - TYMY, nebo důležitost smysluplného naplnění volného času v tomto věku, jako prevence sociálně-patologických jevů, kterými jsou tyto děti ohroženy více než v předešlých vývojových obdobích). Děti mladšího školního věku, případně ještě děti předešlých vývojových období jsem do výzkumu nezahrnula také z toho důvodu, že by nemusely porozumět otázkám v dotazníku, protože ještě neumí číst, psát a vyplňovat dotazník by s nimi musela další osoba. Názory těchto dětí by pak nebyly anonymní a mohly by být zkreslené.

Rozhodla jsem se realizovat kvantitativní výzkum. „Kvantitativní výzkum je záměrná systematická činnost, při které se empirickými metodami zkoumají (ověřují, verifikují, testují) hypotézy o vztazích mezi pedagogickými jevy“ (Chráška, 2007, s. 12). Přestože každý kvantitativně orientovaný výzkum je specifický, jsou stanoveny obecné kroky, podle nichž v kvantitativním výzkumu postupujeme. Jedná se o stanovení problému, formulaci hypotéz, testování hypotéz a následné vyvození závěrů a jejich prezentace (Chráška, 2007).

5.1 Cíl výzkumu

Cílem tohoto výzkumu je zjistit, jak děti středního a staršího školního věku navštěvující SVČ – TYMY vnímají aktuální nabídku služeb střediska. Jedná se především o zhodnocení zájmových kroužků a příležitostných akcí pořádaných střediskem, ale také zjištění informovanosti dětí těchto věkových skupin o pořádaných akcích.

Dílním cílem pak je zjistit, jaké nové aktivity by v SVČ - TYMY děti uvítaly a následně podat SVČ - TYMY návrh na inovaci aktivit.

5.2 Výzkumný problém

Výzkumný problém, kterým se zabývám je následující:

Jak jsou děti středního a staršího školního věku spokojené se zájmovými kroužky a akcemi pořádanými SVČ - TYMY? Mají tyto děti zájem o inovaci aktivit v SVČ - TYMY?

5.3 Hypotézy

Hypotézy jsou vědeckými předpoklady, které vycházejí z vypracovaných vědeckých teorií nebo na základě osobních zkušeností výzkumníka. Tyto teoretické poznatky a praktické zkušenosti se pak následně musí pomocí výsledků výzkumu potvrdit nebo vyvrátit (Gavora, 2000).

Budu se snažit vyvrátit nebo potvrdit tyto hypotézy, které jsem si stanovila:

- H1: Více jak polovina respondentů navštěvuje pouze jeden kroužek v SVČ – TYMY.
- H2: Více jak 80 % respondentů se kroužky a akce SVČ - TYMY líbí.
- H3: 20 % respondentů považuje nabídka kroužků za tak velkou, že si z ní kroužek vybere každý.
- H4: Respondentů, kteří byli s kroužkem střediska natolik spokojeni, že přesvědčili kamaráda, aby také začal navštěvovat SVČ – TYMY je méně jak 50 %.
- H5: Více jak 50 % respondentů se zúčastnilo akce pořádané střediskem.
- H6: Kladně akce SVČ – TYMY hodnotí více jak 65 % respondentů.
- H7: Více jak 5 % respondentů tvrdí, že nabídka jednorázových akcí není určitě široká.
- H8: Navštěvovat SVČ – TYMY bude znovu určitě v příštím roce více jak ¼ dotazovaných dětí.
- H9: Minimálně 60 % respondentů má zájem o rozšíření nabídky služeb.
- H10: Více než ½ respondentů si přeje větší nabídku kroužků.
- H11: Maximálně 20% respondentů preferuje aktivity příležitostné.
- H12: 20 % respondentů uvedlo svůj nápad na kroužek, který by si přálo navštěvovat v SVČ – TYMY.
- H13: Kurz tvorby internetových stránek se líbí více jak 35 % respondentů.
- H14: Respondenti mají z příležitostných aktivit největší zájem o víkendové pobyty s tématickým zaměřením (minimálně 30 %).
- H15: Respondenti se nejčastěji dozvídají o službách střediska z internetu (více jak 25 % respondentů).

- H16: Méně jak 5 % respondentů uvádí, že není nikdy informováno o akcích SVČ - TYMY.
- H17: Internetovou adresu střediska zná více jak ¼ respondentů.
- H18: Méně jak 10 % respondentů bylo donuceno rodiči navštěvovat kroužek, který je nebavil.
- H19: Více jak ¾ respondentů si kroužek vybraly na základě vlastního rozhodnutí.
- H20: Méně jak 12 % respondentů rodiče zakázali z jakéhokoliv důvodu navštěvovat zájmový kroužek.

5.4 Metody výzkumu

Pro získání informací z dané problematiky jsem provedla analýzu dostupných literárních pramenů a internetových zdrojů. Jako další metodu výzkumu jsem zvolila dotazování. K tomuto účelu jsem sestavila dotazník.

„Samotný dotazník je soustava předem připravených, formulovaných otázek, které jsou promyšleně seřazeny a na které dotazovaná osoba (respondent) odpovídá písemně. Nespornou výhodou dotazníku je, že umožňuje poměrně rychlé a ekonomické shromažďování dat od velkého počtu respondentů“ (Chráska, 2007, s. 165).

Dotazník se skládá celkem z 20 otázek. V závěru dotazníku dostali respondenti také prostor pro případné vyjádření svých názorů vztahujících se k SVČ – TYMY.

První část dotazníku obsahuje úvod mající úkol respondentům objasnit podstatné údaje o výzkumu a ujistit je o zachování anonymity. Na úvod navazují položky zjišťující demografické údaje o respondentech, jako je věk a pohlaví. V další části dotazníku následují obsahové položky, které zjišťují údaje potřebné k provedení výzkumného záměru. V dotazníku jsem použila převážně uzavřené (strukturované) položky. „Vyznačují se tím, že se u nich respondentům předkládá vždy určitý počet předem připravených odpovědí. Hlavní výhodou je, že podstatně zjednodušují vyhodnocování odpovědí“ (Chráska, 2007, s. 166). Dále jsem použila polootevřené (nestrukturované) položky, kterými jsem se chtěla vyvarovat toho, aby nebyla opomenuta nějaká odpověď. Proto dostali respondenti možnost uvést tzv. „jinou odpověď“.

5.5 Průběh výzkumu

Dotazníkové šetření probíhalo v období od 4. února do 4. března 2011. Hotový dotazník jsem předala vedoucím jednotlivých zájmových útvarů, kteří byli ochotni rozdat dotazníky dětem přímo v kroužcích a po jejich vyplnění je ihned vysbírat. Vyplňování dotazníků mimo kroužky např. doma by mohlo snížit návratnost vyplněných dotazníků, protože děti by je mohly zapomenout vyplnit nebo třeba ztratit.

Vedoucí zájmových útvarů byli informováni o tom, jak poučit děti před vyplňováním dotazníku. Jednalo se hlavně o to, aby děti věděly, že je dotazník anonymní a nemusí se tedy bát odpovídat pravdivě. Za podstatné jsem také považovala upozornit vedoucí zájmových útvarů, aby respondentům připomněli, že mají vždy označit jen jednu odpověď u každé otázky.

5.6 Výzkumný vzorek

Výzkumný vzorek tvořily děti ve věku 8 až 15 let. Celkem šlo o 142 respondentů navštěvujících zájmové kroužky. Jednalo se o exhaustivní výběr, neboli vyčerpávající. Vrátilo se 116 vyplněných dotazníků. Důvodem proč návratnost nebyla 100 %, mohla být zvýšená nemocnost dětí, neboť v tomto období byla zaznamenána chřipková epidemie. Návratnost dotazníků činila 82 %. Po bližším prozkoumání jsem musela 5 dotazníků vyřadit, protože jejich vyplnění se neslučovalo se zadáním - chyběly odpovědi u některých otázkách, u jiných naopak respondenti zatrhlí více odpovědí, než bylo možné. Správně vyplněných dotazníků vhodných k analýze se vrátilo 111.

5.7 Způsob zpracování dat

Nejprve jsem si rozdělila respondenty na dvě části. Jednu část tvořili respondenti středního školního věku, druhou část respondenti staršího školního věku. Rozdělení jsem provedla pro větší přehlednost. Každou otázku v dotazníku jsem vyhodnotila zvlášť. Na papír jsem si zaznamenávala četnost jednotlivých odpovědí na otázky. Výsledky jsme následně zpracovala v programu Microsoft Office Excel 2007.

Kromě souhrnných údajů získaných od všech respondentů, uvádím v grafické podobě i porovnání odpovědí obou věkových skupin. Porovnání umožňuje zjistit, zda děti středního školního věku mají odlišné názory na stejné otázky než děti staršího školního věku.

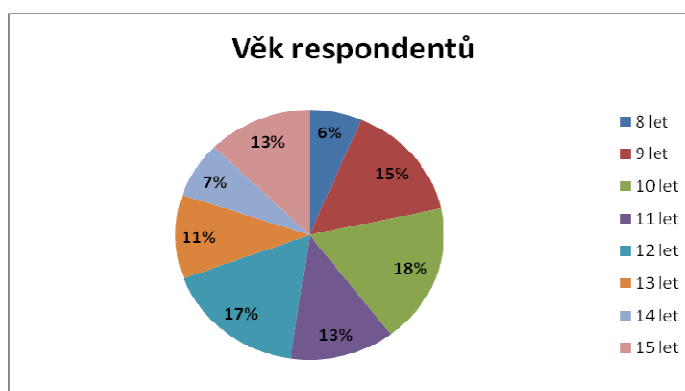
6 VÝSLEDKY VÝZKUMU

K analýze výsledku výzkumného šetření bylo použito 111 řádně vyplněných dotazníků od respondentů středního a staršího školního věku. Respondenty středního školního věku tvořilo 66 % dívek a 34 % chlapců. Stejně tak u respondentů staršího školního věku převládaly dívky. Jejich zastoupení činilo 60 %. Chlapci staršího školního věku se na výzkumu podíleli svým 40 % zastoupením. Z celkového počtu dotazovaných tvořilo respondenty 52 % dětí středního školního věku a 48 % dětí staršího školního věku. Údaje o respondentech jsem pro přehled zpracovala do tabulek a grafů.

Tabulka 1: Zastoupení respondentů dle věku a pohlaví

Věk		8 let	9 let	10 let	11 let	12 let	13 let	14 let	15 let
Pohlaví	dívky	4	10	15	9	12	5	5	10
	chlapci	3	7	5	5	7	7	3	4
Celkem		7	17	20	14	19	12	8	14
%		6 %	15 %	18 %	13 %	17 %	11 %	7 %	13 %

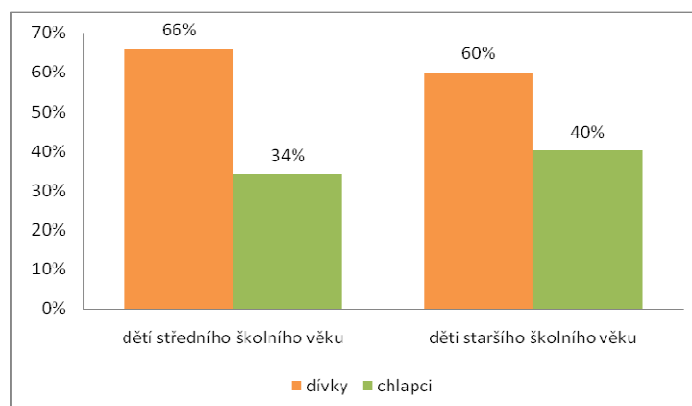
Obrázek 1: Respondenti dle věku

Tabulka 2: Zastoupení respondentů dle vývojového období a pohlaví

Vývojové období	Střední školní věk		Starší školní věk	
	Celkem počet	%	Celkem počet	%
Dívky	38	66 %	32	60 %
Chlapci	20	34 %	21	40 %
Celkem	58	52 %	53	48 %

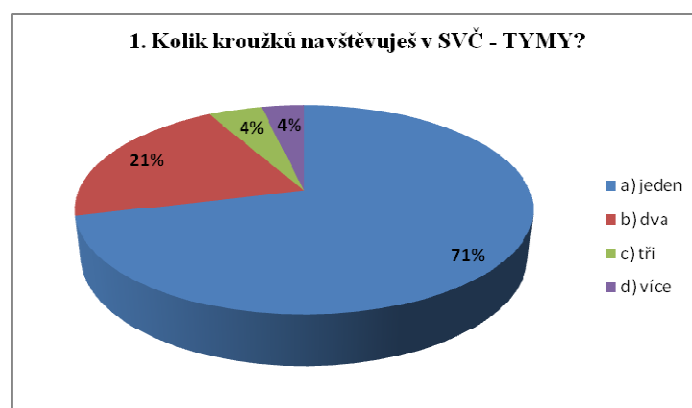
Obrázek 2: Zastoupení respondentů dle vývojového období a pohlaví

6.1 Ověření hypotézy č. 1

V první otázce jsem zjišťovala, kolik kroužků děti navštěvují v SVČ - TYMY. 71 % respondentů odpovědělo, že navštěvuje pouze *jeden* kroužek, 21 % respondentů *dva* kroužky, 4 % respondentů *tři* kroužky a další 4 % respondentů *více jak tři* kroužky.

Obrázek 3: Vyhodnocení otázky č. 1

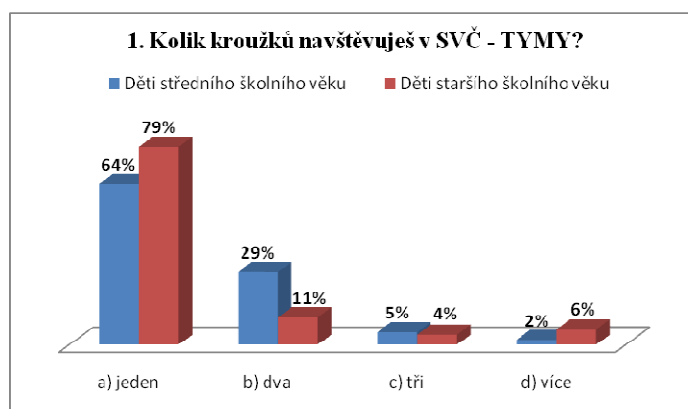
H1: Více jak polovina respondentů navštěvuje pouze jeden kroužek v SVČ – TYMY.

Hypotéza se potvrdila. Jeden kroužek v SVČ – TYMY navštěvuje 71 % respondentů.

To, že více jak polovina dětí navštěvuje pouze jeden kroužek, může mít celou řadu důvodů. Domnívám se však, že jedním z významných faktorů proč děti nenavštěvují více kroužků, jsou vysoké finanční výdaje, které jejich rodiče musí na kroužky vynaložit. K tomuto důvodu mě přivedl především respondent, který v položce, kde měl možnost vyjádřit jakýkoliv svůj názor vztahující se k SVČ – TYMY uvedl: „Kroužky jsou trochu drahé“.

6.1.1 Výsledek šetření dle věkových skupin

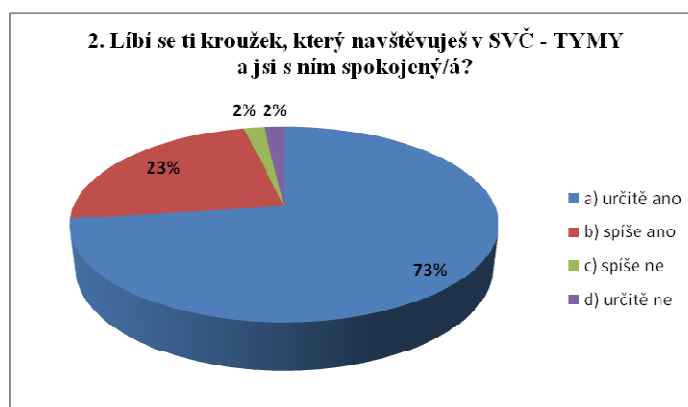
Obrázek 4: Vyhodnocení otázky č. 1 jednotlivými věkovými skupinami

6.2 Ověření hypotézy č. 2

Pomocí druhé otázky jsem se snažila přijít na to, jestli se dětem jejich kroužek líbí a jsou s ním spokojené. 73 % respondentů uvedlo možnost *určitě ano*, 23 % uvedlo *spíše ano*. Možnosti *spíše ne* a *určitě ne* obdržely každá po 2 % odpovědí.

Obrázek 5: Vyhodnocení otázky č. 2

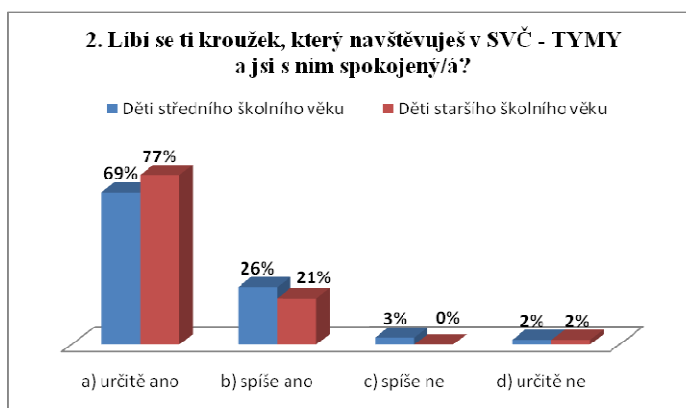
H2: Více jak 80 % respondentů se kroužky SVČ - TYMY líbí.

Hypotéza se opět potvrdila. Odpovědi *určitě ano* a *spíše ano*, které celkem tvoří 96 % všech odpovědí, považují za kladné hodnocení, které svědčí o tom, že se dětem kroužky líbí a jsou s nimi spokojené. Potvrzení hypotézy, vypovídá o dobré úrovni realizovaných kroužků. Kroužky odpovídají představám dětí, umožňují jim získat poznatky a dovednosti nebo třeba budovat nové kamarádké vztahy a proto jsou dětmi hodnoceny pozitivně. Na kladném hodnocení se jistě podepsala také práce vedoucích zájmových kroužků, bez

jejichž kvalifikovaného vedení a schopnosti rozpoznat konkrétní potřeby dětí by respondenti jistě nebyli s kroužkem spokojeni.

6.2.1 Výsledek šetření dle věkových skupin

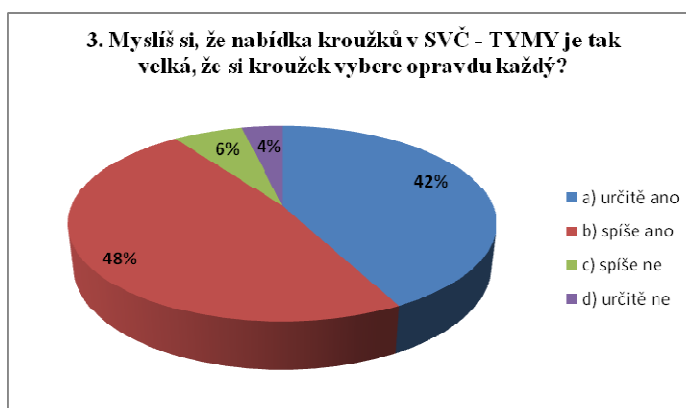
Obrázek 6: Vyhodnocení otázky č. 2 jednotlivými věkovými skupinami

6.3 Ověření hypotézy č. 3

K ověření třetí hypotézy sloužila třetí otázka v dotazníku. Zjišťovala, zda se respondenti domnívají, že kroužek v SVČ – TYMY si vybere v aktuální nabídce opravdu každý. 42 % respondentů uvedlo odpověď *určitě ano*, 48 % *spíše ano*, 6 % *spíše ne* a 4 % respondentů uvedla, že si kroužek *určitě* každý *nevybere*. Odpovědi *určitě* a *spíše ano* tvoří celkem 90 % odpovědí. Z toho lze odvodit, že nabídka kroužků pořádaných střediskem je z pohledu respondentů považována za širokou.

Obrázek 7: Vyhodnocení otázky č. 3

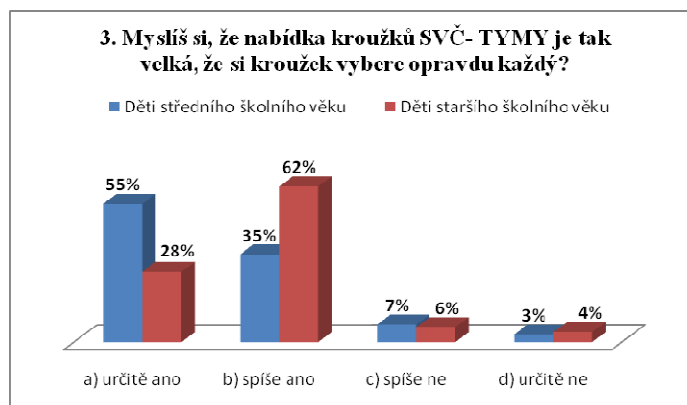
H3: 20 % respondentů považuje nabídka kroužků za tak velkou, že si z ní kroužek vybere každý.

Hypotéza se nepotvrdila. Až 42 % respondentů považuje nabídku kroužků za tak velkou, že si z ní vybere opravdu každý.

Nabídku kroužků tedy děti obou věkových skupin vnímají za ještě širší, než jsem se domnívala. Vyvrácení mé hypotézy poukazuje na velkou škálu zájmových kroužků, které středisko nabízí. Děti odpovídaly jistě na základě vlastních zkušeností. Určitě se s nabídkou kroužků seznámily při výběru vlastní zájmové činnosti a mohly tak vidět, že středisko má opravdu široký repertoár kroužků v různých oblastech, ať už se jedná o sportovní výtvarné či jiné odvětví.

6.3.1 Výsledek šetření dle věkových skupin

Obrázek 8: Vyhodnocení otázky č. 3 jednotlivými věkovými skupinami

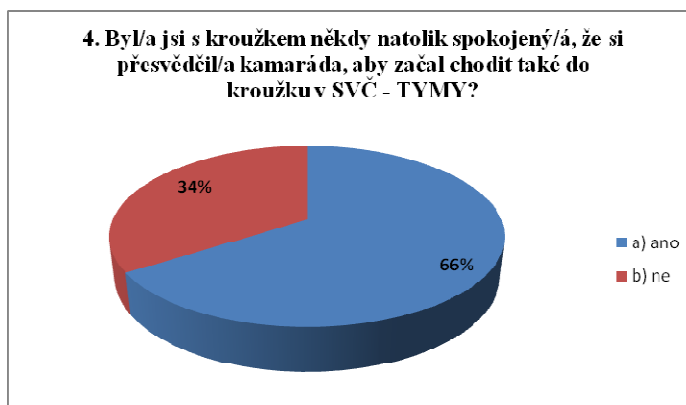

6.4 Ověření hypotézy č. 4

66 % dětí vyjádřilo svou spokojenost s kroužkem tak, že přesvědčilo kamaráda, aby začal taky navštěvovat kroužek v SVČ – TYMY. 34 % respondentů nebylo natolik spokojeno, aby přesvědčilo kamaráda navštěvovat zájmový kroužek.

Obrázek 9: Vyhodnocení otázky 4

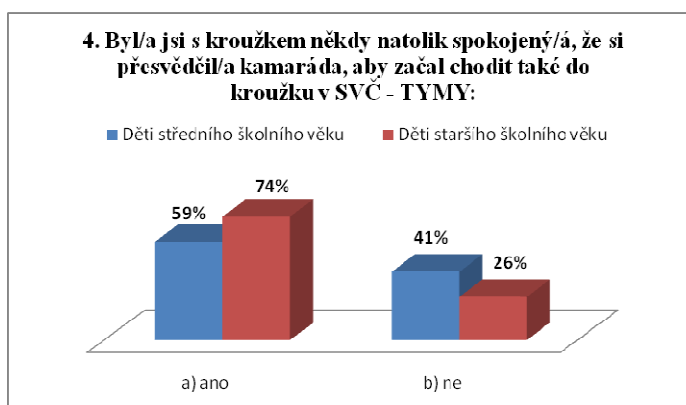
H4: Respondentů, kteří byli s kroužkem střediska natolik spokojeni, že přesvědčili kamaráda, aby také začal navštěvovat SVČ – TYMY je méně jak 50 %.

Hypotéza se nepotvrdila. Respondentů, kteří na základě své spokojenosti přesvědčili kamaráda, aby začal navštěvovat kroužky SVČ – TYMY bylo více jak 50 %.

Tento výsledek je pro mě celkem překvapivý, protože jsem neočekávala tak velké procentuální zastoupení dětí, které na základě své spokojenosti přesvědčí k navštěvování kroužku ještě svého kamaráda. Na základě tohoto zjištění lze usoudit, že děti jsou skutečně s kroužky spokojené a své pozitivní pocity načerpané v kroužku šíří dál mezi svými známými. Je samozřejmé, že děti, které vyjádří svou spokojenost před svými blízkými, jsou velmi přínosné pro získání budoucích klientů zařízení. Neboť reklama přímo od spokojeného návštěvníka střediska je jistě tou nejlepší reklamou. Určitě také děti, které se budou rozhodovat kam chodit do kroužku, zvolí raději osvědčené a vyzkoušené volnočasové středisko, než to, o kterém nemají žádné informace.

6.4.1 Výsledek šetření dle věkových skupin

Obrázek 10: Vyhodnocení otázky č. 4 jednotlivými věkovými skupinami

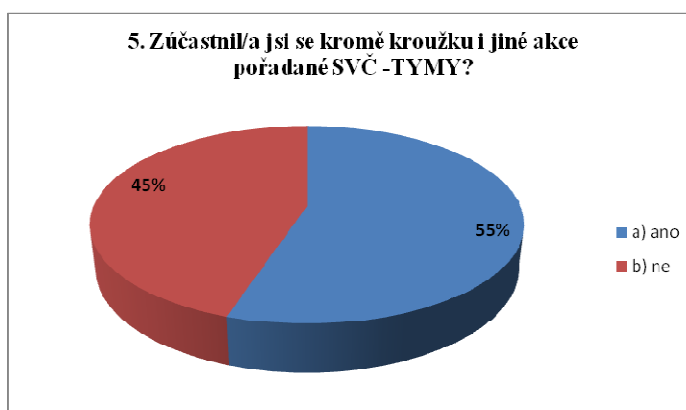

6.5 Ověření hypotézy č. 5

SVČ – TYMY pořádá kromě kroužků také akce různého charakteru. Zjišťovala jsem, jestli respondenti kromě kroužků navštěvují i tyto akce. 55 % respondentů uvedlo, že se akcí účastní. 45 % respondentů naopak uvedlo, že se akce nikdy nezúčastnilo.

Respondenti, kteří uvedli odpověď *ano*, měli dále napsat, kolika akcí se zúčastnili a o jaké akce se jednalo. Někteří respondenti doplnění odpovědi bohužel opomenuli a nedoplňili odpověď vůbec nebo zapoměli napsat, kolika akcí se zúčastnili. Uvádím tedy jen výpis akcí, které respondenti zaznamenali. Číslo v závorce udává počet respondentů, kteří danou akci v dotazníku uvedli. Zúčastnil/a jsem se těchto akcí: tábor (16), karneval (8), akce broučci (2), lampióny (3), ledová galaxie (1), drakiáda (3), návštěva zoo (4), slet čarodějnic (1), prázdninové akce, víkendovky (4), plesy (3), zájezdy - ledová Praha, ledová Vídeň, Chorvatsko, Paříž, Londýn, výlet na Pustevny, muzikál v Praze (8), sportovní akce – turnaj ringo, fotbal, florbal (6), jiné – dámská jízda, dětský den, soutěž, vystoupení s kytarou (4).

Obrázek 11: Vyhodnocení otázky č. 5

H5: Více jak 50 % respondentů se zúčastnilo akce pořádané střediskem.

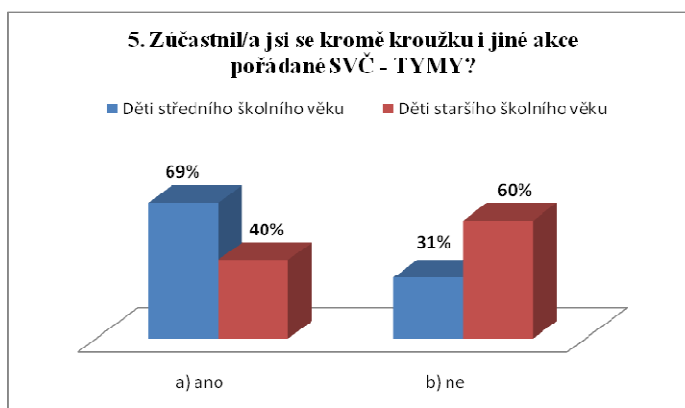
Akce pořádané střediskem se zúčastnilo 55 % respondentů. Hypotéza se tedy potvrdila.

Předpokládala jsem, že děti, které navštěvují SVČ – TYMY pravděpodobně získávají informace o akcích, které se chystají a také jsou na tyto akce zvány, třeba samotnými vedoucími kroužků. Při setkání v kroužcích si děti mezi sebou také povídají a naskýtá se jim možnost domluvit se na společné návštěvě některé akce SVČ -TYMY. Mají tak příležitost setkat se společně i jinde než jen v kroužku a přivést sebou i kamarády, kteří z nějakého důvodu nemohou navštěvovat pravidelně kroužky. Domnívám se, že akce

slouží dětem také jako zpestření jejich běžného režimu dne, kdy mohou prožít chvíle plné různých zážitků a proto je navštěvuje více jak polovina dotazovaných.

6.5.1 Výsledek šetření dle věkových skupin

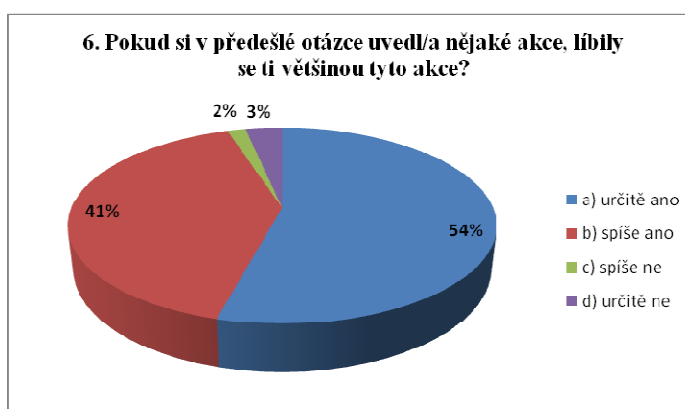
Obrázek 12: Vyhodnocení otázky č. 5 jednotlivými věkovými skupinami

6.6 Ověření hypotézy č. 6

Otázka číslo 6 byla určena pouze respondentům, kteří v předešlé otázce uvedli, že se zúčastnili nějaké akce pořádané SVČ – TYMY. Měli se vyjádřit k tomu, zda se jim tyto akce líbily. Celkem na tuto otázku odpovídalo 61 dětí. 40 dětí středního školního věku a 21 dětí staršího školního věku. 54 % respondentů označilo, že se jim akce *určitě líbily*, 41 % *spíše líbily*, 2 % *spíše nelíbily* a 3 % *určitě nelíbily*. Z toho lze odvodit, že děti byly s pořádanými akcemi spokojené, neboť na grafu je vidět převládající kladné hodnocení akcí.

Obrázek 13: Vyhodnocení otázky číslo 6

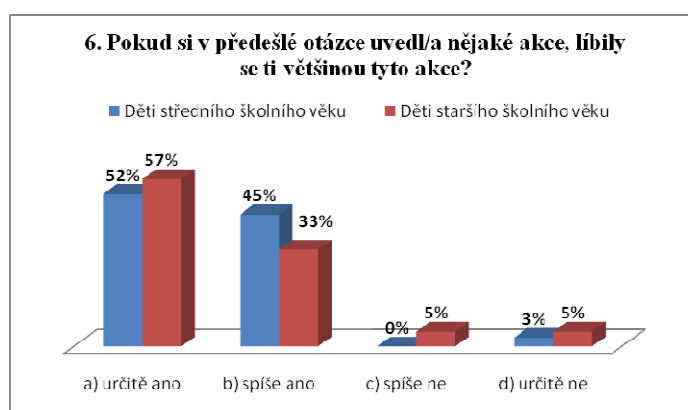
H6: Kladně akce SVČ - TYMY hodnotí více jak 65 % respondentů.

Kladné hodnocení (spíše ano, určitě ano) uvedlo 95 % respondentů, což je více jak 65 %.
Hypotéza se potvrdila.

Kladné hodnocení akcí poukazuje dle mého názoru na jejich dobrou organizaci a samotný bezproblémový průběh. Jelikož má každá akce jiné zaměření, program a charakter, který se neopakuje je pro navštěvníka něčím nová a zajímavá. Nehrozí tu také stereotypnost jako třeba u pravidelných kroužků pořádaných střediskem. Jejich nepravidelnost a ve většině případů neopakovatelnost může také u účastníku vzbuzovat zálibení.

6.6.1 Výsledek šetření dle věkových skupin

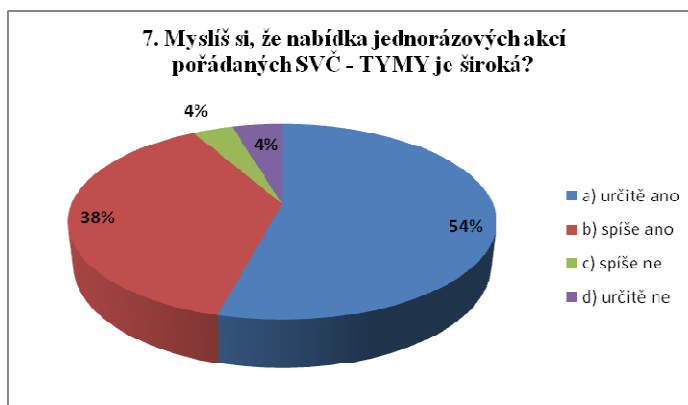
Obrázek 14: Vyhodnocení otázky č. 6 jednotlivými věkovými skupinami

6.7 Ověření hypotézy č. 7

Sedmá otázka se zabývá tím, zda respondenti považují nabídku jednorázových akcí střediska za širokou. *Určitě ano* uvedlo 54 % respondentů, *spíše ano* 38 % respondentů, 4 % *spíše ne* a stejný počet respondentů se vyjádřil také k variantě *určitě ne*. Záporné odpovědi celkem uvedlo 8 % respondentů. Nabídka akcí je velkou většinou vnímána jako široká.

Obrázek 15: Vyhodnocení otázky č. 7

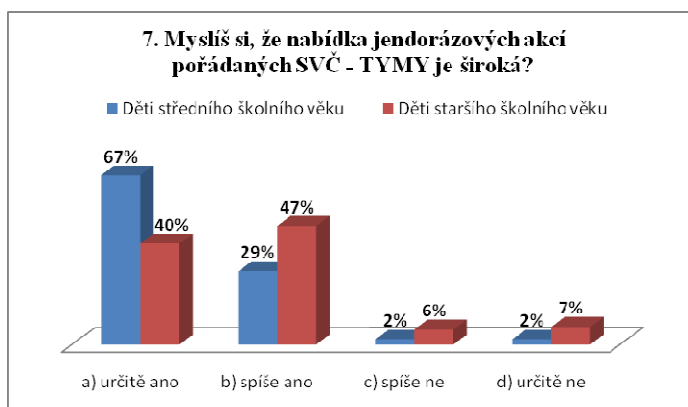
H7: Více jak 5 % respondentů tvrdí, že nabídka jednorázových akcí není určitě široká.

Hypotéza se nepotvrdila. Nabídka akcí střediska *určitě není* široká jen podle názorů 4 % respondentů.

Stejně jako u kroužků, tak i tady se prokázalo, že děti obou věkových skupin považují nabídku jednorázových akcí za širokou.

6.7.1 Výsledek šetření dle věkových skupin

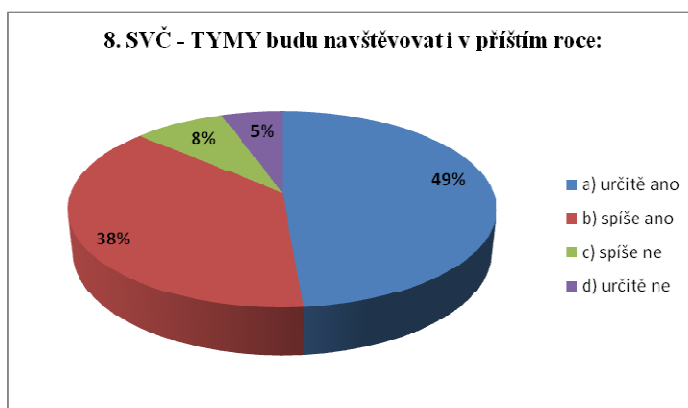
Obrázek 16: Vyhodnocení otázky č. 7 jednotlivými věkovými skupinami

6.8 Ověření hypotézy č. 8

Na položku, zda respondenti budou navštěvovat SVČ – TYMY i v příštím roce, odpovědělo 49 % respondentů *určitě ano*, 38 % respondentů *spíše ano*, 8 % *spíše ne* a 5 % respondentů *určitě ne*. Více jak $\frac{3}{4}$ respondentů tedy zvolily odpovědi obsahující možnost ano. Myslím si, že se jedná o další projev spokojenosti dětí se službami SVČ – TYMY. Domnívám se, že pokud by děti byly nespokojené, nemělo by tak velké zastoupení dětí v dalším roce již zájem navštěvovat toto středisko.

Obrázek 17: Vyhodnocení otázky č. 8

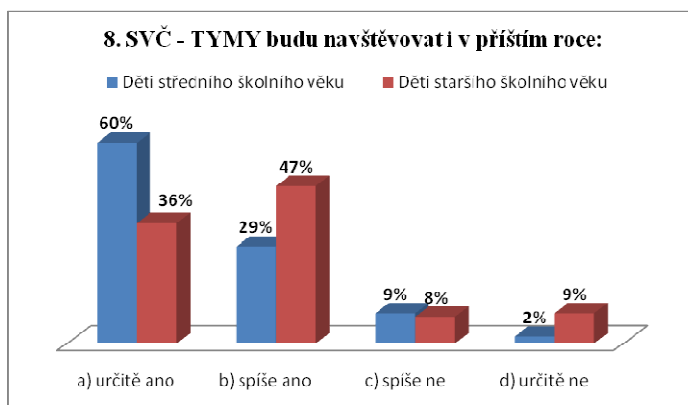
H8: Navštěvovat SVČ – TYMY bude znovu určitě v příštím roce více jak $\frac{1}{4}$ dotazovaných dětí.

Hypotéza se potvrdila, protože téměř celá polovina dotazovaných dětí bude *určitě* v příštím roce středisko navštěvovat.

Pokud děti kroužek baví, mají určitě zájem ho navštěvovat i nadále. Jestli svůj zájem v oblasti které se věnují, chtějí dále rozvíjet a zdokonalovat, nestačí jim určitě věnovat se aktivitě pouze jeden rok. Za všechny lze uvést třeba taneční nebo hudební kroužky. Pokud se jim skutečně chce jedinec věnovat, vyžadují pravidelné cvičení a učení nových prvků po celý život. Pokud si v zájmovém útvaru najdou děti kamarády, je to pro ně jistě další důvod proč se i v dalším roce do kroužku vrátit.

6.8.1 Výsledek šetření dle věkových skupin

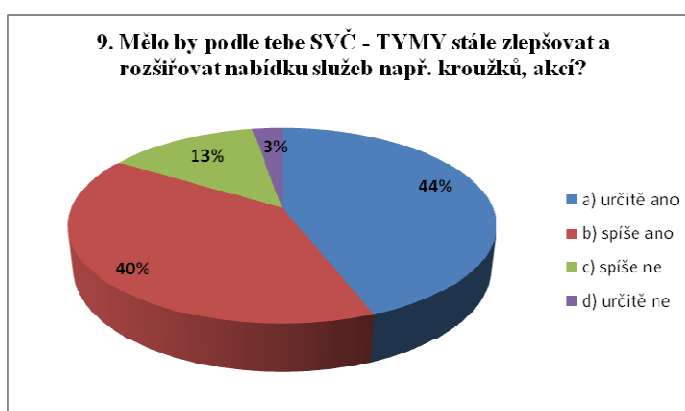
Obrázek 18: Vyhodnocení otázky č. 8 jednotlivými věkovými skupinami

6.9 Ověření hypotézy č. 9

SVC – TYMY by mělo *určitě rozšiřovat* nabídku služeb. Tvrdí to 44 % respondentů a dalších 40 % respondentů si myslí, že by se nabídka měla *spíše rozšiřovat*. Podle 13 % respondentů by *spíše nemělo* docházet k rozšiřování a zlepšování služeb, 3 % pak uvedly, *určitě by se neměly* zlepšovat a rozšiřovat služby SVC – TYMY. Více jak $\frac{3}{4}$ respondentů má zájem o zlepšení a další rozšíření služeb střediska a to i přesto, že respondenti považují nabídku akcí a kroužků za širokou, jak vyplynulo z otázky 3 a 7.

Obrázek 19: Vyhodnocení otázky č. 9

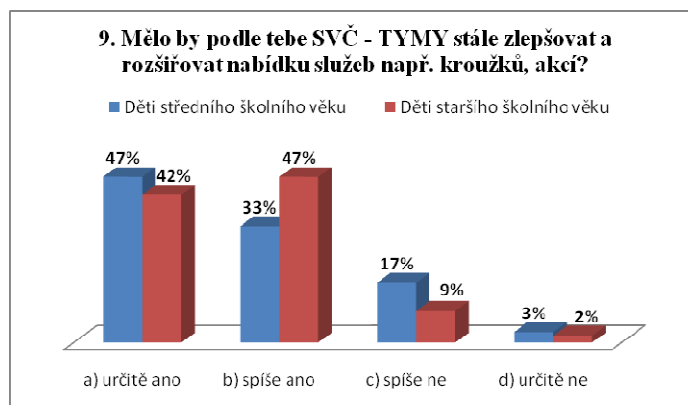
H9: Minimálně 60 % respondentů má zájem o rozšíření nabídky služeb.

Hypotéza se opět potvrdila, neboť celkem 84 % respondentů uvedlo odpověď, že by se nabídka služeb měla určitě nebo spíše rozšiřovat.

Respondenti mají pravděpodobně zájem navštěvovat nové kroužky a akce, které ještě středisko nerealizovalo a proto jsou pro rozšíření nabídky služeb. Chtějí mít určitě také možnost stále vybírat z bohaté nabídky služeb. Čím větší bude nabídka služeb střediska, tím větší bude také pravděpodobnost pro výběr kroužku nebo akce dle vlastního vkusu respondenta.

6.9.1 Výsledek šetření dle věkových skupin

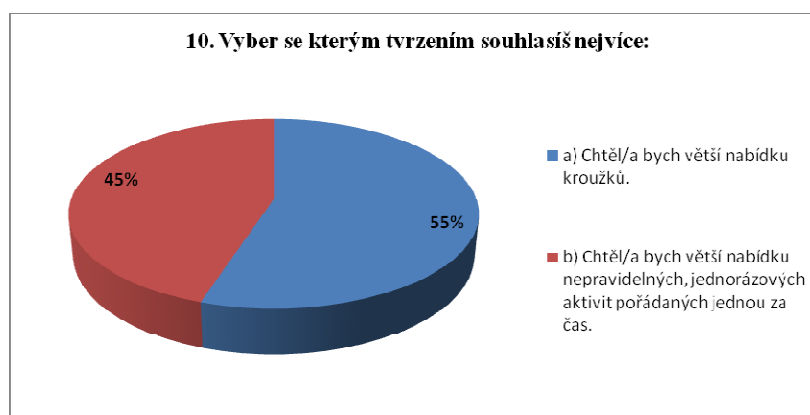
Obrázek 20: Vyhodnocení otázky č. 9 jednotlivými věkovými skupinami

6.10 Ověření hypotézy č. 10

Desátá otázka zjišťuje, jestli mají děti větší zájem o rozšíření nabídky pravidelné zájmové činnosti v podobě kroužků nebo o nepravidelné, jednorázové akce. Odpovědi na tuto otázku byly téměř vyrovnané. 55 % respondentů by mělo zájem o *větší nabídku kroužků* a 45 % respondentů o *větší nabídku jednorázových akcí pořádaných jednou za čas*. Mezi respondenty je tedy zájem o rozšíření nabídky služeb v podobě kroužků i akcí.

Obrázek 21: Vyhodnocení otázky č. 10

H10: Více než 1/2 respondentů si přeje větší nabídku kroužků.

Větší nabídku kroužků chce 55 % respondentů. Hypotéza se potvrdila.

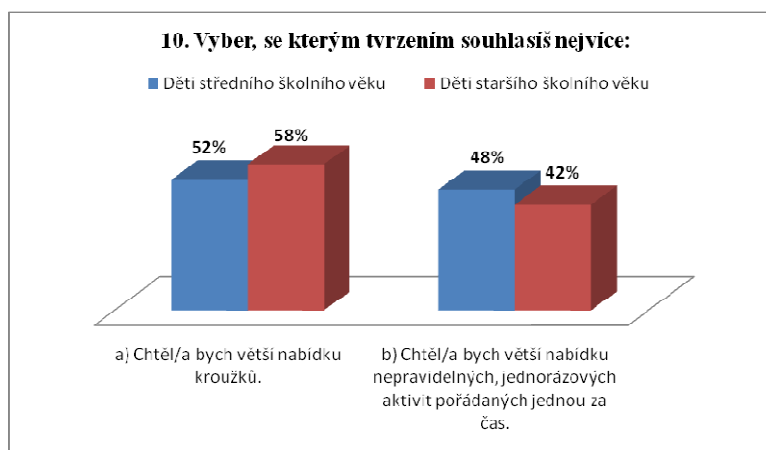
Myslím si, že o kroužky má zájem více dětí, protože jim umožňují pravidelně se scházet s kamarády s podobnými zájmy. Kroužky mají pak své místo v denním režimu dětí. Většina dětí přichází do volnočasových center z toho důvodu, že chce někam patřit a zabývat se něčím zajímavým a právě to jim kroužek umožňuje. Hlavní důvod však spatřuji hlavně v předešlých odpovědích dětí. Dle 54 % dětí je určitě nabídka akcí široká, ale

nabídka kroužků je určitě široká jen dle 42 % dětí. A právě proto více dětí pravděpodobně chce větší nabídku kroužků.

6.10.1 Výsledek šetření dle věkových skupin

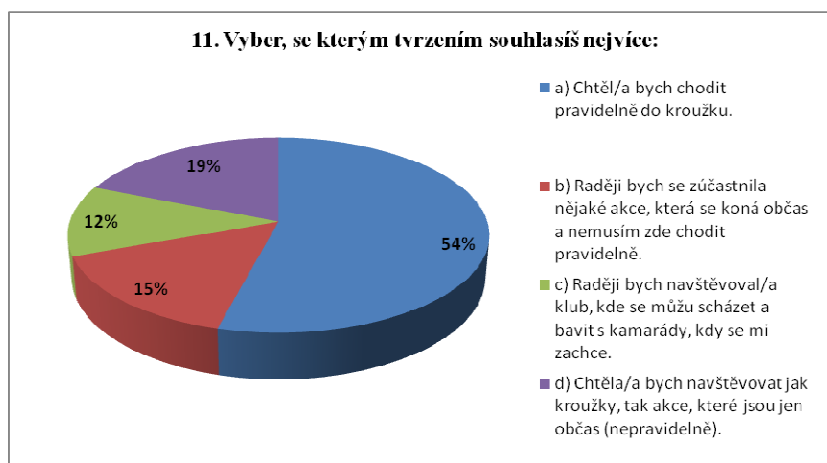
Obrázek 22: Vyhodnocení otázky č. 10 jednotlivými věkovými skupinami

6.11 Ověření hypotézy č. 11

V této otázce jsem zjišťovala, jestli mají děti větší zájem navštěvovat aktivity pravidelné nebo příležitostné. O pravidelnou návštěvu *kroužků* má zájem 54 % respondentů, *příležitostné akce* by se raději zúčastnilo 15 % respondentů a pro návštěvu *klubu*, do kterého by děti mohly chodit, kdy se jim zachce, bylo 12 % respondentů. Možnost zvolit *navštěvování kroužků* a zároveň *i nepravidelných akcí* využilo 19 % respondentů. Převládající zájem o kroužky spatřuji v tom, že děti mají zájem věnovat se nějaké aktivitě pravidelně a chtějí se v ní zdokonalovat.

Obrázek 23: Vyhodnocení otázky č. 11

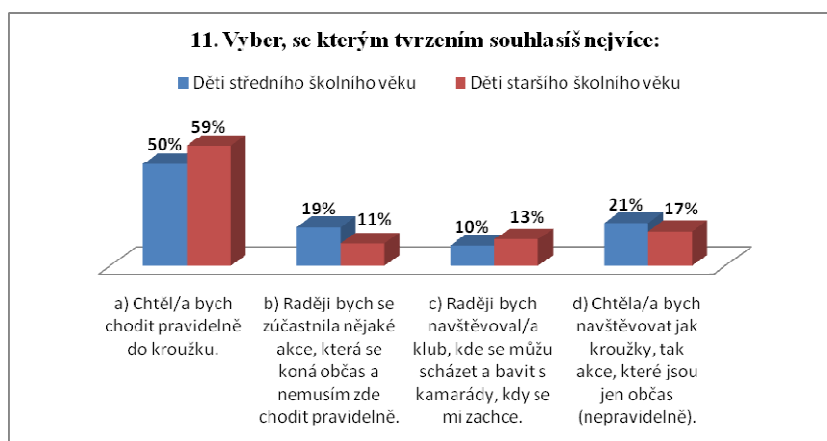

H11: Maximálně 20% respondentů preferuje aktivity příležitostné.

Hypotéza se nepotvrdila. Více jak 20 % respondentů by se raději účastnilo akce, která se koná občas a je nepravidelná nebo by navštěvovalo klub, do kterého mohou chodit libovolně, kdy se jim zachce. I přesto, že se hypotéza nepotvrdila, o příležitostné aktivity má zájem méně dětí než o kroužky. Na vědomí je nutné brát, že výzkumné šetření proběhlo mezi dětmi, které navštěvují právě kroužky. Je tedy pravděpodobné, že pokud by respondenty tvořili naopak účastníci příležitostných aktivit, výsledky by mohly být opačné (více respondentů by preferovalo příležitostné aktivity než kroužky).

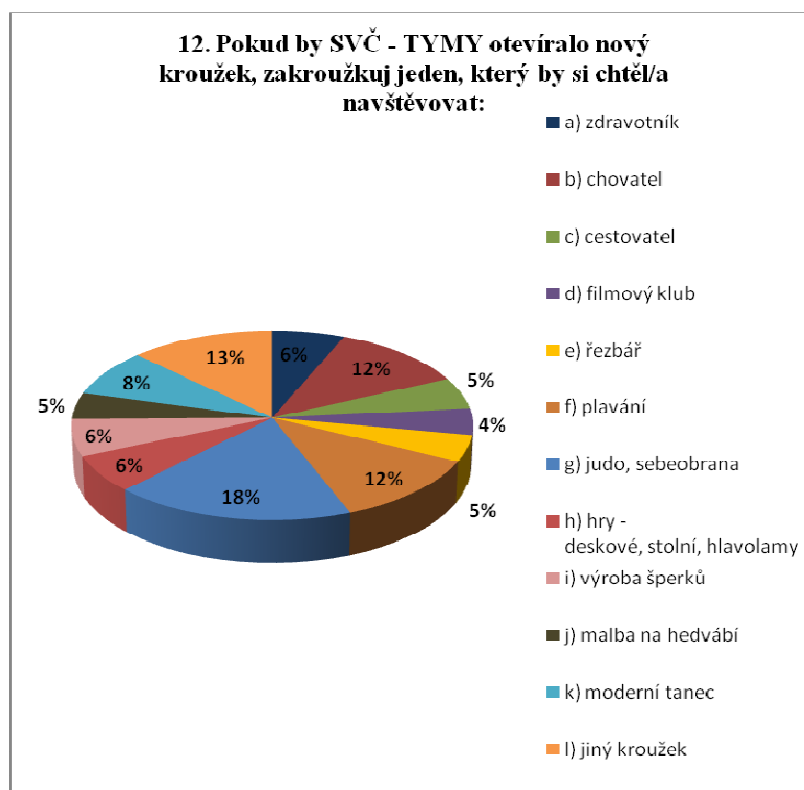
6.11.1 Výsledek šetření dle věkových skupin

Obrázek 24: Vyhodnocení otázky č. 11 jednotlivými věkovými skupinami

6.12 Ověření hypotézy č. 12

Pokud má středisko zrealizovat nový kroužek, je potřeba vědět o jaký kroužek by mezi dětmi byla poptávka. Umožnila jsem dětem vybrat si z nabídky 11 kroužků ten, který by chtěly navštěvovat. Nabídku, jsem doplnila také o odpověď *jiný kroužek*. Pokud si tuto možnost děti zvolily, měly uvést, jaký kroužek mají na mysli. Mezi respondenty byl největší zájem o kroužek *juda - sebeobrany*, který získal 18 % hlasů. Na druhém místě respondenti využili možnost *jiný kroužek* (13%). Ti, kteří využili možnost napsat, o jaký kroužek by měli zájem, uvedli následující kroužky: sportovní, zumba, gymnastika, házená, hokej, šerm (2x), poker, kroužek výcviku na koni, basket, bubnování, historie metalové a rockové hudby, méně známy jazyk jako japonština, nebo finština. Pořadí ostatních kroužků lze poznat na následujícím grafu.

Obrázek 25: Vyhodnocení otázky č. 12

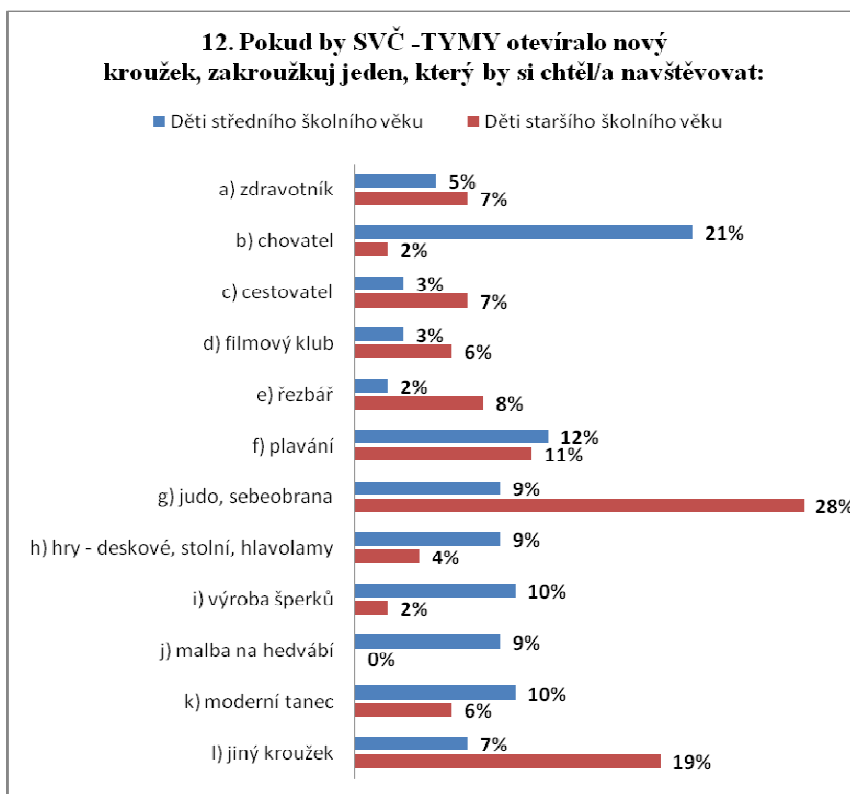
H12: 20 % respondentů uvedlo svůj nápad na kroužek, který by si přálo navštěvovat v SVČ – TYMY.

Hypotéza se nepotvrdila. Variantu *jiny krouzek* zvolilo méně jak 20 % respondentů. Vlastní nápad na kroužek uvedlo tedy méně dotazovaných, než jsem předpokládala.

Domnívala jsem se, že více dětí využije možnosti *jiny krouzek* a uvede tak svůj vlastní nápad, jaký kroužek by bylo dobré zrealizovat. Možná díky nabídce kroužků z různých odvětví zájmů, které jsem v dotazníku předložila se tak nestalo. Nebo SVČ – TYMY má skutečně tak všestrannou nabídku kroužků, že už děti nedokázaly přijít na nový kroužek, který by středisko mohlo uskutečňovat.

6.12.1 Výsledek šetření dle věkových skupin

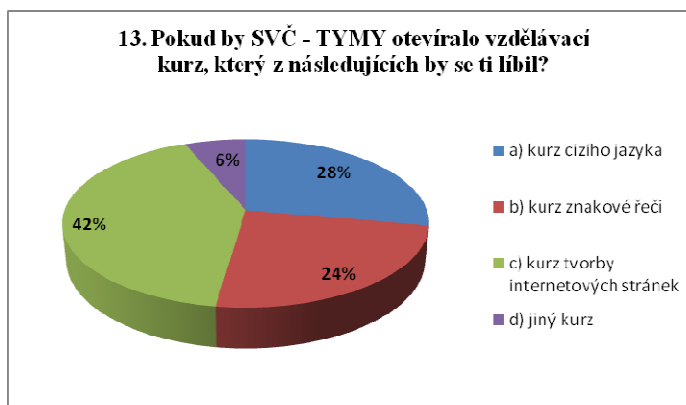
Obrázek 26: Vyhodnocení otázky č. 12 jednotlivými věkovými skupinami

6.13 Ověření hypotézy č. 13

V této otázce jsem dětem předložila nabídku vzdělávacích kurzů. Největší zájem byl o kurz *tvorby internetových stránek*. Zájem o něj projevilo 42 % respondentů. Za ním se umístil *kurz cizího jazyka*, který by si vybralo 28 % respondentů. K této odpovědi měli respondenti uvést, o kroužek jakého cizího jazyka by se mělo jednat. Ti, kteří odpověď doplnili, by měli největší zájem o kurz anglického jazyka (17 respondentů), dále o kurz francouzštiny (7 respondentů). Zmíněno bylo také přání navštěvovat kurz španělského jazyka (1 respondent), stejně tak ruského (1 respondent), italského (1 respondent), japonského (1 respondent), čínského (1 respondent), finského (1 respondent) a německého jazyka (1 respondent). Mnou uvedený *kurz znakové řeči* obdržel 24 % z celkového počtu odpovědí. Pro variantu *jiný kurz* bylo 6 % respondentů, kteří měli napsat, jaký kurz si představují navštěvovat. Zaznamenány byly pouze dva návrhy na kurzy – chovatel a jízda na koni. Ostatní se buď nevyjádřili, nebo napsali, že nemají zájem o žádný kurz.

Obrázek 27: Vyhodnocení otázky č. 13

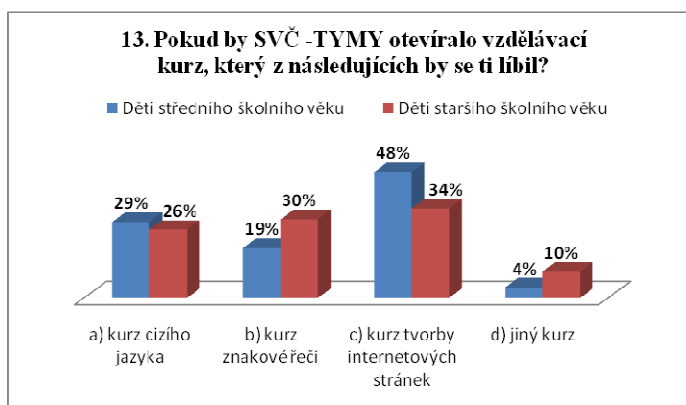

H13: Kurz tvorby internetových stránek se líbí více jak 35 % respondentů.

Třináctá hypotéza se potvrdila. Absolvovat kurz tvorby webových stránek by se líbilo 42 % respondentů. Můj předpoklad byl správný. Vycházel jsem především z toho, že v dnešní době hodně dětí tráví svůj volný čas za počítačem, a proto by také respondenti měli zájem o kurz s počítačovou tematikou. Kurz tvorby internetových stránek je patrně zaujal, jak je vidět z výsledků šetření.

6.13.1 Výsledek šetření dle věkových skupin

Obrázek 28: Vyhodnocení otázky č. 13 jednotlivými věkovými skupinami

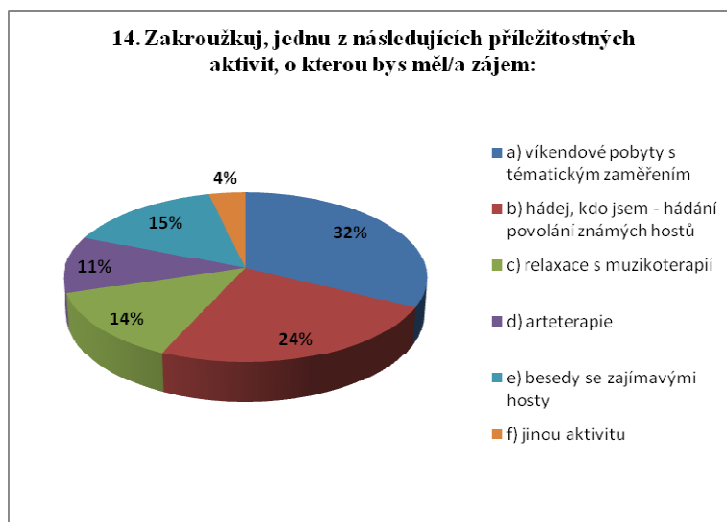

6.14 Ověření hypotézy č. 14

Z nabídky příležitostných aktivit, která byla dětem předložena, projevilo nejvíce dětí (32 %) zájem o *víkendové pobyty s tematickým zaměřením*, dále 24 % dětí o aktivitu *hádej, kdo jsem*, 14 % o *relaxaci s muzikoterapií*, 11 % o *arteterapii*, 15 % o *besedu se zajímavými hosty* a 4 % by volilo *jinou aktivitu*. Opět děti měly doplnit, jakou jinou aktivitu by si představovaly. Uvedeny byly jen dvě přání. Jeden respondent by měl zájem navštěvovat

koncerty známých lidí. Druhý pak uvedl, že by si přál spát v luxusním hotelu. Tuto odpověď považuji spíše za určitou recesi respondenta.

Obrázek 29: Vyhodnocení otázky č. 14

H14: Respondenti mají z příležitostných aktivit největší zájem o víkendové pobyty s tématickým zaměřením (minimálně 30 %).

Hypotéza se potvrdila. O víkendové pobyty má zájem 32 % dětí. Myslím si, že pro děti jsou tyto pobyty velmi lákavé. Některým dětem mohu připomínat letní tábory. Víkendový pobyt je podstatně kratší, ale přináší také nová dobrodružství zážitky a zábavu a proto si jej děti zvolily.

6.14.1 Výsledek šetření dle věkových skupin

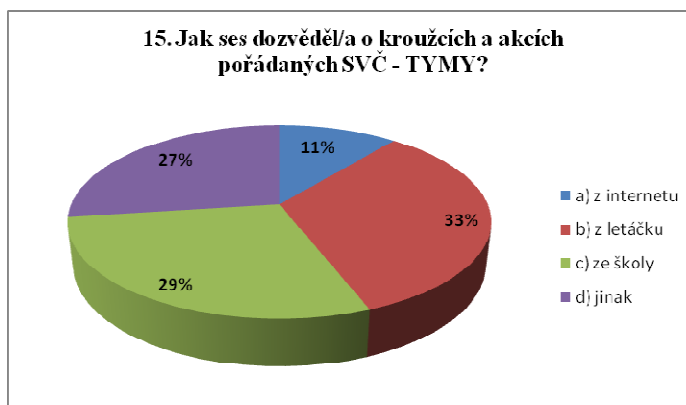
Obrázek 30: Vyhodnocení otázky č. 14 jednotlivými věkovými skupinami

6.15 Ověření hypotézy č. 15

Předmětem této otázky bylo zjistit, jak se děti o kroužcích a akcích střediska dozvěděly. Z celkového počtu dotazovaných se o těchto službách 33 % respondentů dozvědělo z letáčku, 29 % ze školy, 27 % uvedlo možnost *jinak* a 11 % z internetu. Z výsledných odpovědí lze usoudit, že snaha střediska propagovat své služby formou letáčků je účinná, neboť obdržela nejvíce hlasů. Letáčky je také možné snadno šířit, takže mohou oslovit široký okruh zájemců. Respondenti, kteří vybrali možnost *jinak*, měli dále uvést, jak se tedy o službách SVČ - TYMY dozvěděli. Uvádím jejich odpovědi: od kamarádů, přátel (15 respondentů), od známé (1 respondent), od sestry (1 respondent) od Janči (1 respondent), od mamky (3 respondenti), od jedné paní (1 respondent), ze školy i letáčku (2 respondenti), z plakátů (1 respondent), z novin Holešovsko (1 respondent) a nepamatují si nebo neuvedli (4 respondenti).

Obrázek 31: Vyhodnocení otázky č. 15

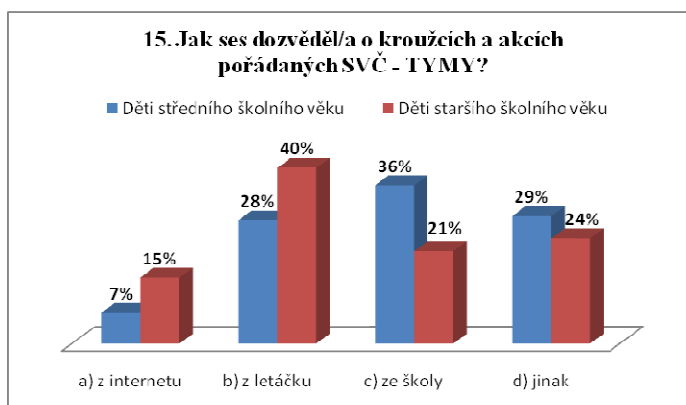

H15: Respondenti se nejčastěji dozívají o službách střediska z internetu (více jak 25 % respondentů).

Z internetu se o službách SVČ – TYMY respondenti dozívají nejméně. Jen v 11 % případů. Hypotéza se tedy nepotvrdila. Myslím si, že děti, případně rodiče dětí nevyhledávají aktivně volnočasové středisko pro své děti na internetu, ale dozívají se o jeho existenci spíše náhodou ze svého okolí. A převážně také díky aktivní propagaci samotného střediska ve školách a formou letáčků, jak ukázalo dotazníkové šetření.

6.15.1 Výsledek šetření dle věkových skupin

Obrázek 32: Vyhodnocení otázky č. 15 jednotlivými věkovými skupinami

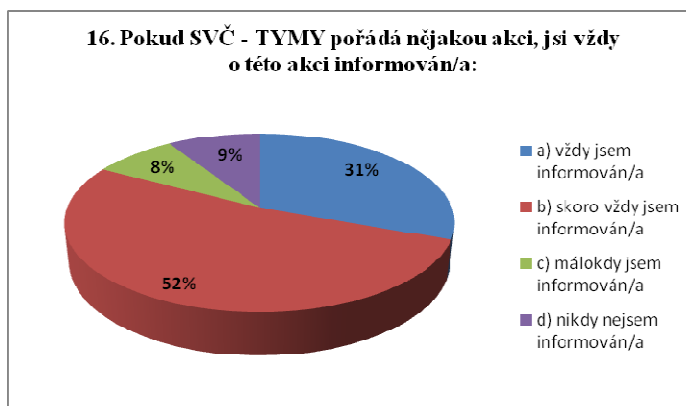
6.16 Ověření hypotézy č. 16

31 % respondentů je *vždy informováno* o akcích pořádaných SVČ – TYMY. Ještě větší procentuální podíl (52 %) zaujala odpověď *skoro vždy jsem informován/a* o akcích pořádaných SVČ – TYMY. Naopak záporně, tedy odpověď *málokdy jsem informován/a* o akcích střediska zvolilo 8 % respondentů a *nikdy nejsem informován/a* uvedlo 9 %

respondentů. Lze usoudit, že informovanost je poměrně dobrá, protože záporné odpovědi tvořily méně jak $\frac{1}{4}$ z celkového počtu odpovědí.

Obrázek 33: Vyhodnocení otázky č. 16

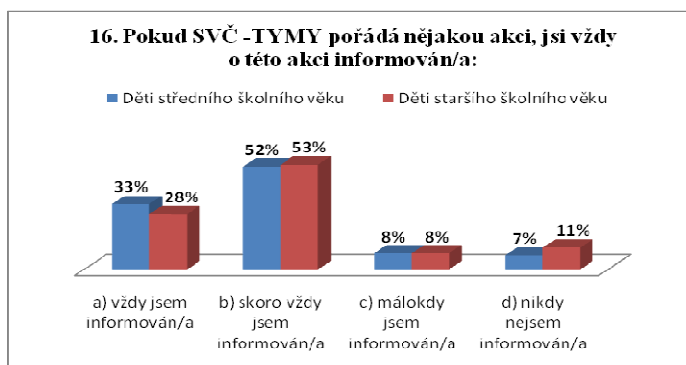

H16: Méně jak 5 % respondentů uvádí, že není nikdy informováno o akcích SVČ - TYMY.

Hypotéza se nepotvrdila. Více jak 5 % respondentů uvedlo, že není nikdy informováno o akcích střediska. Předpokládala jsem, že k výroku *nikdy nejsem informován/a* o akcích střediska se přihlásí méně jak 5 % respondentů, ale výsledné procentuální zastoupení bylo ještě vyšší. Je možné, že v některém kroužku dostávají děti více informací, v jiném méně a v některém nejsou na probíhající akce upozorňovány třeba vůbec. Jak jsem se sama při návštěvě střediska přesvědčila, je možné si na stěně oblepené letáčky hned u vchodových dveří, kterou jistě nelze přehlédnout, přečíst jaké akce SVČ – TYMY plánuje. Proto se domnívám, že děti aktivně ani nevyhledávají co má středisko na programu a proto se cítí někteří naprosto neinformováni.

6.16.1 Výsledek šetření dle věkových skupin

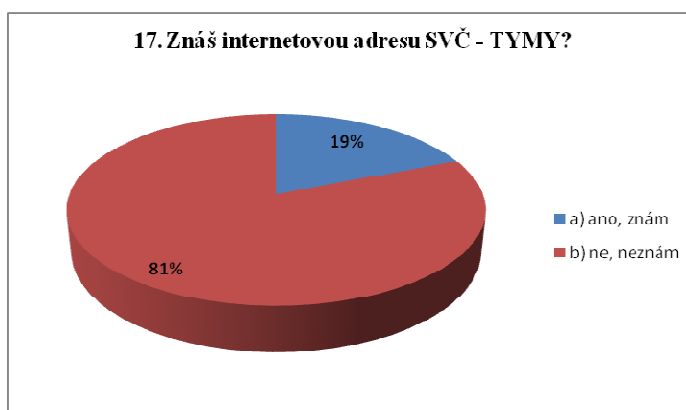
Obrázek 34: Vyhodnocení otázky č. 16 jednotlivými věkovými skupinami

6.17 Ověření hypotézy č. 17

Zjistit aktuální nabídku služeb SVČ – TYMY je možné na jejich webových stránkách. Dotazovala jsem se respondentů, jestli tyto stránky znají. Mezi respondenty se objevili tací, kteří se pouze domnívali, že tuto adresu znají. V dotazníku byli vyzváni, aby ji zapsali. Někteří tak neučinili nebo jejich odpověď byla chybná. Odpovědi *ano*, které uváděly chybnou adresu nebo tam kde jsem odpověď postrádala, jsem tedy přehodnotila na odpověď *ne, neznám*. Internetovou adresu střediska zná celkem 19 % respondentů, 81 % ji nezná. Předpokládám tedy, že děti získávají informace o středisku převážně z letáčků, jak vyplynulo z otázky číslo 15 v dotazníku.

Obrázek 35: Vyhodnocení otázky č. 17

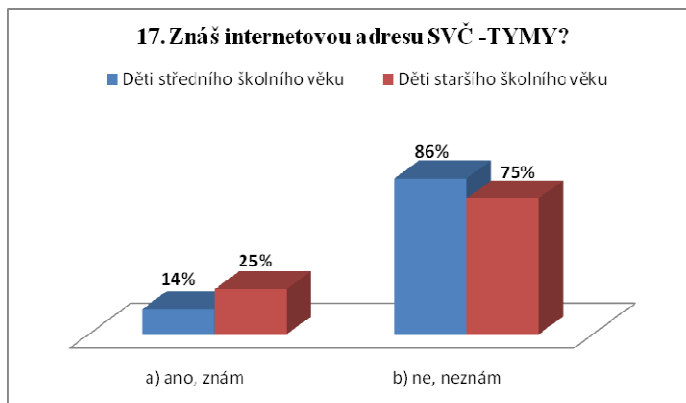

H17: Internetovou adresu střediska zná více jak ¼ respondentů.

Hypotéza se nepotvrdila. Adresu internetových stránek SVČ – TYMY nezná ani ¼ respondentů. Pravděpodobné je, že děti neví o existenci internetových stránek SVČ – TYMY a nebyly od nikoho informovány na jaké webové adrese je mohou najít.

6.17.1 Výsledek šetření dle věkových skupin

Obrázek 36: Vyhodnocení otázky č. 17 jednotlivými věkovými skupinami

6.18 Vyhodnocení odpovědi č. 18

Osmnáctá otázka se věnovala tomu, jestli děti někdy byly nuceny svými rodiči navštěvovat kroužek, který je nebaví. 7 % dětí *muselo navštěvovat kroužek, který je nebavil, protože je k tomu nutili rodiče*. 93 % dětí se do této situace nedostalo.

Obrázek 37: Vyhodnocení otázky č. 18

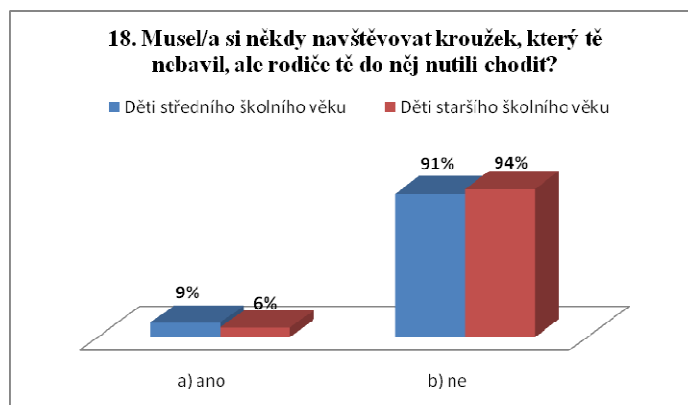

H18: Méně jak 10 % respondentů bylo donuceno rodiči navštěvovat kroužek, který je nebavil.

Hypotéza se potvrdila. Kroužek s donucením rodičů skutečně navštěvovalo méně jak 10 % respondentů. Tento výsledek vyvrací také tvrzení, se kterým jsem se setkala během své praxe. Tvrzení spočívá v tom, že většina rodičů vybírá dětem kroužky dle vlastního přání a děti často tyto kroužky navštěvují s donucením a odporem. Bylo pro mě potěšující zjistit, že tomu tak ve skutečnosti není.

6.18.1 Výsledek šetření dle věkových skupin

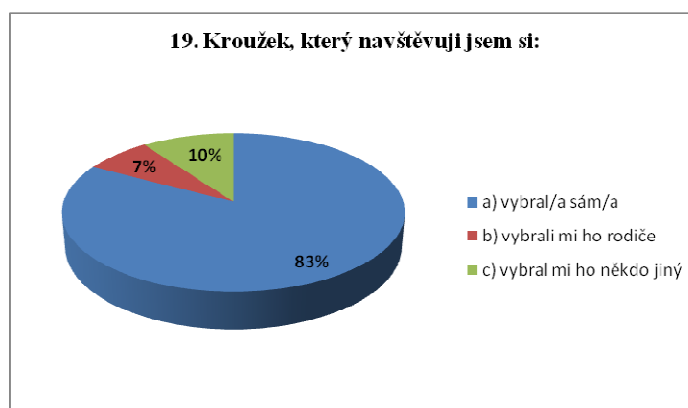
Obrázek 38: Vyhodnocení otázky č. 18 jednotlivými věkovými skupinami

6.19 Ověření hypotézy č. 19

O náplni volného času by si měl rozhodovat relativně každý sám. Proto mě v této otázce zajímaly odpovědi dětí na to, zda si kroužek vybraly samostatně. 83 % dětí uvedlo, že si kroužek vybralo *samo*, 7 % dětí vybrali kroužek *rodiče* a 10 % ho vybral *někdo jiný*. V odpovědi *někdo jiný* děti uvedly: já společně s rodiči, já společně s kamarádkou, babička, David M. a několik jich zmínilo kamarád/ka.

Obrázek 39: Vyhodnocení otázky č. 19

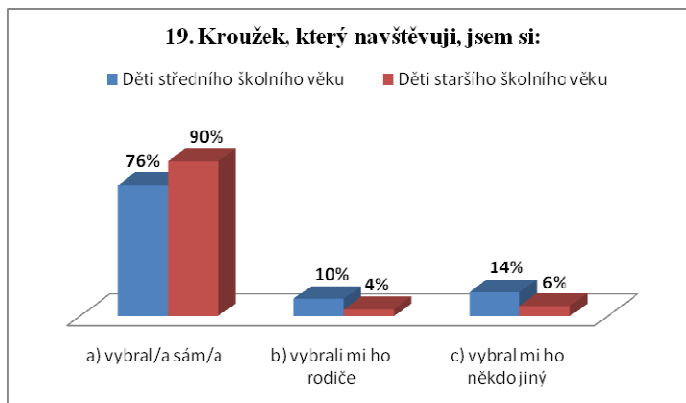

H19: Více jak $\frac{3}{4}$ respondentů si kroužek vybraly na základě vlastního rozhodnutí.

Tato hypotéza se také potvrdila. Samostatně si kroužek vybraly více než $\frac{3}{4}$ respondentů. Je dobré vědět, že děti si umí vybrat bez ohledu na ostatní, jaký kroužek budou navštěvovat a rodiče je v této volbě podporují.

6.19.1 Výsledek šetření dle věkových skupin

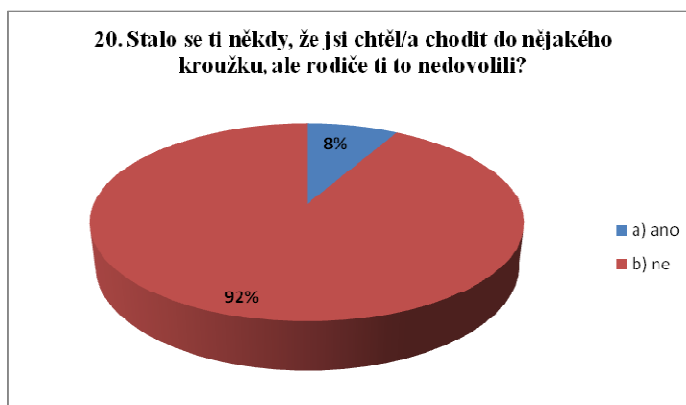
Obrázek 40: Vyhodnocení otázky č. 19 jednotlivými věkovými skupinami

6.20 Ověření hypotézy č. 20

V poslední otázce, jsem zjistila, že 8 % respondentů chtělo někdy navštěvovat nějaký kroužek, ale *rodiče jim to nedovolili*. 92 % respondentů se tato situace nestala. Podstatné je také vědět, proč rodiče dětem zakázali chodit do kroužku. Respondenti uvedli tyto důvody, proč jim rodiče nedovolili navštěvovat kroužek: „jsem na to už moc starý“, další napsal „protože, tam byly metody myšlení“, jiný uvedl „protože se za to moc platilo“, jiný se domnívá, že „rodiče měli špatnou náladu“ a poslední zmíněný důvod „motokros – bylo to nebezpečné“. Ostatní dotazovaní důvody neuvedli.

Obrázek č. 41: Vyhodnocení otázky č. 20

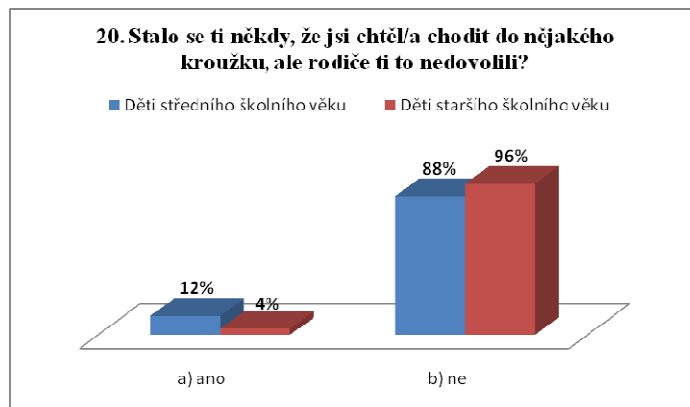
H20: Méně jak 12 % respondentů rodiče zakázali z jakéhokoliv důvodu navštěvovat zájmový kroužek.

Rodiče nedovolili navštěvovat kroužek 8 % dětí, což potvrzuje stanovenou hypotézu. U některých zmíněných důvodů (ekonomické důvody, bezpečnost dítěte) je pochopitelné, proč rodiče dětem kroužek zakázali. Některé děti si ještě nedokážou uvědomit, jak pro ně mohou být některé činnosti nebezpečné např. zmíněný motokros. Na druhou stranu důvody

některých rodičů zůstávají z mé strany nepochopeny, a proto by bylo nutné je dále blíže specifikovat (např. důvod nedovolit dítěti navštěvovat kroužek, protože jsou v něm metody myšlení). Dobré by ovšem také bylo dále zjistit, co si přesně respondent nebo jeho rodič pod pojmem metody myšlení vlastně představuje.

6.20.1 Výsledek šetření dle věkových skupin

Obrázek 42: Vyhodnocení otázky č. 20 jednotlivými věkovými skupinami

7 ZÁVĚREČNÉ SHRNU TÍ VÝSLEDKŮ

Ověřila jsem všech dvacet stanovených hypotéz. Dvanáct z nich bylo na základě výzkumného šetření potvrzeno a osm vyvráceno.

Cílem výzkumu bylo zjistit jak děti středního a staršího školního věku vnímají aktuální nabídku služeb SVČ – TYMY. A dále, jak hodnotí zájmové kroužky a příležitostné akce. Z výzkumu vyplynulo, že převážná většina dětí je spokojená s kroužkem, který navštěvuje. Nejvíce dětí se přihlásilo k návštěvě jednoho nebo dvou kroužků. Počty dětí navštěvující tři a dokonce více kroužků jsou již velmi nízké. Jedná se pouze o 9 dětí. Za uspokojivé zjištění považují více jak poloviční účast dětí z kroužků na akcích SVČ – TYMY a také ve většině případů jejich kladné hodnocení. Velká část dětí zapojených do výzkumného šetření považuje nabídku akcí a kroužků střediska za tak velkou, že si každý může vybrat kroužek a akci podle svého přání. Na druhou stranu mají však děti zájem, aby se nabídka služeb střediska i nadále zlepšovala a rozšiřovala. V samotném závěru dotazníku děti obou věkových skupin dostaly možnost vyjádřit jakýkoliv svůj názor k SVČ – TYMY. Vyplnění této položky bylo dobrovolné, ale i přesto někteří respondenti (R = respondent) uvedli velmi zajímavé názory, které nyní uvádím. R1: „TYMY je daleko.“ R2: „Moc se mi tu líbí.“ R3: „Nelíbí se mi, že skoro všechny akce jsou tábory nebo pobytovky.“ R4: „Víc kroužků téma hudba. Líbí se mi vše.“ R 5: „Mohlo by tady být karate.“ R6: „Více úspěchů, více tanečních hodin.“ R7: „Myslím, že je všechno v pořádku.“ R8: „Více úspěchů. Moc, moc, moc diskoték.“ R9: „Zlepšit vůni toalet, více akcí, soutěží, soustředění, více volné zábavy a diskoték.“ R10: „Líbí se mi, že si v kroužku můžu najít nové kamarády. R11: „Moc se mi tam líbí, mám moc nových kamarádů a zážitků.“ R12: „Chtěl bych, aby byly ve florbale novější hokejky a větší branky na florbal.“ R13: „ TYMY je hodně daleko.“ R14: „TYMY je hodně daleko, hodně kroužků, jsou trochu drahé.“ R15: „Zařízení by se mohlo přestěhovat do zámku.“ R16: „Akce jsou spíše pro menší, pokud se nejede na zájezd.“ R17: „Vše je OK. Chtělo by to pořádný kroužek s počítači.“ R18: Vše OK.“

I z těchto názorů je patrná spokojenost dětí s aktuálně poskytovanými službami. Opakovaně se vyskytla pouze připomínka k umístění budovy střediska, kterou respondenti vnímají jako příliš daleko (středisko se nachází v okrajové části města Holešova). Za zajímavý považují také názor R3, jenž považuje většinu akcí za tábory a pobytové víkendy a dále názor R16, který bere většinu akcí, jako určenou pro menší děti.

7.1 Doporučení pro praxi

Dílčím cílem práce bylo zjistit, jaké nové aktivity by děti v SVČ – TYMY uvítaly a podat návrh na inovaci aktivit. Dotazníkovým šetřením jsem zjistila o jaké nové kroužky, jednorázové akce i kurzy by děti měly zájem. Doporučuji tedy při dalším plánování nabídky těchto služeb zvážit výsledky tohoto výzkumu a pokusit se zrealizovat alespoň některé kroužky, akce a kurzy, které vzbudily u dětí zájem. Navrhuji především zařadit pro děti středního školního věku do nabídky kroužek „chovatel“. Pro děti staršího školního věku pak kroužek „judo, sebeobrana“. Z příležitostných aktivit si děti obou věkových skupin volily nejčastěji víkendové pobyty s tématickým zaměřením, proto by bylo dobré pořádat je častěji. Děti středního a staršího školního věku by měly také zájem o stejný kurz. Mělo by se jednat o „kurz tvorby internetových stránek“. V IV. příloze této práce uvádím, jaká by zhruba mohla být náplň a cíle těchto kroužků a kurzu. Pokusila jsem se pro inspiraci sestavit i obecný plán pro realizaci víkendového pobytu, který rovněž uvádím v této příloze.

Závěrem bych zmínila ještě jedno doporučení a to seznámit děti s webovými stránkami střediska, pokud tak nebylo učiněno. Jelikož výzkum prokázal, že stránky SVČ – TYMY zná méně jak ¼ dětí. Podle mě by se tak mohla ještě zvýšit informovanost dětí o pořádaných akcích střediska, neboť děti by si aktivně mohly vyhledávat, jaký program pro ně středisko připravuje.

ZÁVĚR

Úkolem bakalářské práce bylo zjistit, jak děti středního a staršího školního věku vnímají služby SVČ – TYMY poskytované v současné době. Z výsledků výzkumného šetření vyplynula spokojenost těchto dětí, jak se zájmovými kroužky, tak s pořádanými akcemi. Díky opovědním respondentů v dotazníkovém šetření jsem získala navíc informace, které poukazují na to, o jaké oblasti zájmových činnosti by děti měly v budoucnu zájem.

V teoretické části práce jsem se snažila objasnit podstatné pojmy z problematiky volného času. Popsala jsem funkce, obsah i cíle volného času. Poskytla jsem výčet volnočasových zařízení pro trávení volného času dětí. Vzhledem k tématu práce bylo také nezbytné přiblížit činnost středisek volného času. Nezapomněla jsem uvést ani kapitolu vztahující se k dětem a jejich naplňování volného času.

Praktická část bakalářské práce obsahuje stručnou charakteristiku SVČ – TYMY, které bylo zájmem mého výzkumného šetření. Na tuto charakteristiku zařízení, již navazuje popis jednotlivých kroků výzkumu a v neposlední řadě samozřejmě jeho realizace a výsledky.

Zaměřit své výzkumné šetření na SVČ – TYMY pro mě bylo velkým přínosem. Zjistila jsem jakým činnostem a aktivitám děti v dnešní době dávají přednost. Překvapivé pro mě bylo, že i v dnešní době, kdy všichni hledáme něco nového, netradičního by si více dětí přálo navštěvovat tradiční řezbářský kroužek, než třeba filmový klub. Díky získaným výsledkům jsem si vyzkoušela vypracovat návrh na inovaci služeb v podobě dvou kroužků, jedné příležitostné akce a kurzu. Potěšující bylo také zjištění, že děti hodnotí kroužky a akce střediska pozitivně, což určitě svědčí o dobré úrovni poskytovaných služeb. Jak bylo řečeno hned v začátcích, náplň volného času by si měl volit každý sám na základě vlastního rozhodnutí, proto je pro mě velmi cenné zjištění, že převážná část dětí si skutečně vybrala kroužek, který navštěvuje sama. Navíc tyto děti nebyly až na výjimky nikdy nuceny ze strany rodičů navštěvovat kroužek, který je nebavil. To je jistě taky další signál poukazující na dobrovolnou účast dětí v zájmových útvarech. Nezbývá tedy než si přát, aby tato práce nepřinesla obohacení jen mně, ale návrhy v ní obsažené posloužily i samotnému středisku.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- [1] BŮŽEK, A. Instituce pro volnočasové aktivity. In GRECMANOVÁ, H., et al. *Obecná pedagogika II*. Olomouc: Hanex, 1998. s. 168-189. ISBN 80-85783-24-X.
- [2] DVOŘÁČEK, J., KURANDA, J., PAVLÍKOVÁ, A. Volný čas a zájmová činnost dětí a mládeže. In HRADEČNÁ, M. *Vybrané problémy sociální pedagogiky*. Praha: Karolinum, 1998. s. 65-74. ISBN 80-7184-015-7.
- [3] GAVORA, P. *Úvod do pedagogického výzkumu*. Brno: Paido, 2000. 207 s. ISBN 80-85931-79-6.
- [4] GRECMANOVÁ, H. et al. *Obecná pedagogika II*. 1. Olomouc: Hanex, 1998. Instituce pro volnočasové aktivity, s. 168-189. ISBN 80-85783-24-X.
- [5] HÁJEK, B. et al. *Děti, vedoucí, volný čas*. Praha: Institut dětí a mládeže MŠMT, 2004. 120 s. ISBN 80-86784-06-1.
- [6] HÁJEK, B., HOFBAUER, B., PÁVKOVÁ, J. *Pedagogické ovlivňování volného času: současné trendy*. Praha: Portál, 2008. 240 s. ISBN 978-80-7367-473-1.
- [7] HÁJEK, B., HOFBAUER, B., PÁVKOVÁ, J. *Pedagogika volného času*. Praha: Univerzita Karlova v Praze, 2003. 105 s. ISBN 80-7290-128-1.
- [8] HELUS, Z. *Dítě v osobnostním pojetí: Obrat k dítěti jako výzva a úkol pro učitele i rodiče*. Praha: Portál, 2004. 232 s. ISBN 80-7178-888-0.
- [9] HEŘMANOVÁ, J., MACEK, M. *Metodika pro podporu tvorby ŠVP ve školských zařízeních pro zájmové vzdělávání*. 2. Praha: NIDM, 2009. 110 s. ISBN 978-80-86784-77-9.
- [10] HOFBAUER, B. *Děti, mládež a volný čas*. Praha: Portál, 2004. 176 s. ISBN 80-7178-927-5.
- [11] CHRÁSKA, M. *Metody pedagogického výzkumu: Základy kvantitativního výzkumu*. Praha: Grada, 2007. 272 s. ISBN 978-80-247-1369-4.
- [12] JANIŠ, K., KRAUS, B., VACEK, P. *Kapitoly ze základů pedagogiky*. Hradec Králové: Gaudeamus, 2008. 163 s. ISBN 978-80-7041-371-5.

- [13] KLAPILOVÁ, S. *Kapitoly ze sociální pedagogiky*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2000. 63 s. ISBN 80-7067-669-8.
- [14] KRAUS B., POLÁČKOVÁ V. *Člověk - prostředí - výchova: K otázkám sociální pedagogiky*. Brno: Paido, 2001. *Výchova ve volném čase a pro volný čas*, s. 164-171. ISBN 80-7315-004-2.
- [15] PÁVKOVÁ, J. et al. *Pedagogika volného času: Teorie, praxe a perspektivy výchovy mimo vyučování a zařízení volného času*. 3. Praha: Portál, 2002. 231 s. ISBN 80-7178-711-6.
- [16] PROKEŠOVÁ, M. *Volný čas z hlediska kvality života*. 2. Ostrava: Ostravská univerzita v Ostravě, 2008. 68 s. ISBN 978-80-7368-555-3.
- [17] PRŮCHA, J. *Přehled pedagogiky: Úvod do studia oboru*. 2. Praha: Portál, 2006. 272 s. ISBN 80-7178-944-5.
- [18] PRŮCHA, J., WALTEROVÁ, E., MAREŠ, J. *Pedagogický slovník*. 4. Praha: Portál, 2003. 324 s. ISBN 80-7178-772-8.
- [19] SPOUSTA, V. et al. *Kapitoly z pedagogiky volného času*. Brno: Masarykova univerzita, 1996. 37 s. ISBN 80-210-1274-9.
- [20] SPOUSTA, V. et al. *Teoretické základy výchovy ve volném čase*. Brno: Masarykova univerzita, 1994. 183 s. ISBN 80-210-1007-X.
- [21] VÁGNEROVÁ, M. *Vývojová psychologie: dětství, dospělost, stáří*. Praha: Portál, 2000. 528 s. ISBN 80-7178-308-0.
- [22] VÁŽANSKÝ, M. *Základy pedagogiky volného času*. 2. Brno: Print-Typia, 2001. 175 s. ISBN 80-86384-00-4.
- [23] VESELÁ, J. *Základy sociologie volného času*. Pardubice: Univerzita Pardubice, 1999. 80 s. ISBN 80-7194-187-5.

Internetové zdroje:

- [24] *Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy* [online]. 2009-05-22. [cit. 2011-03-01]. Zákon č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících. Dostupné z WWW:

<<http://www.msmt.cz/mladez/zakon-c-563-2004-sb-o-pedagogickych-pracovnicich>>.

- [25] *Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy* [online]. 2005-02-17. [cit. 2011-03-01]. Vyhláška č. 74/2005 Sb., o zájmovém vzdělávání. Dostupné z WWW: <<http://www.msmt.cz/dokumenty>>

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

aj.	a jiné
apod.	a podobně
atd.	a tak dále
č.	číslo
H	hypotéza
např.	například
R	respondent
Sb.	sbírka
SVČ – TYMY	Středisko volného času - TYMY
tzv.	takzvaně

SEZNAM OBRÁZKŮ

- Obrázek 1: Respondenti dle věku
- Obrázek 2: Zastoupení respondentů dle vývojového období a pohlaví
- Obrázek 3: Vyhodnocení otázky č.1
- Obrázek 4: Vyhodnocení otázky č. 1 jednotlivými věkovými skupinami
- Obrázek 5: Vyhodnocení otázky č. 2
- Obrázek 6: Vyhodnocení otázky č. 2 jednotlivými věkovými skupinami
- Obrázek 7: Vyhodnocení otázky č. 3
- Obrázek 8: Vyhodnocení otázky č. 3 jednotlivými věkovými skupinami
- Obrázek 9: Vyhodnocení otázky č. 4
- Obrázek 10: Vyhodnocení otázky č. 4 jednotlivými věkovými skupinami
- Obrázek 11: Vyhodnocení otázky č. 5
- Obrázek 12: Vyhodnocení otázky č. 5 jednotlivými věkovými skupinami
- Obrázek 13: Vyhodnocení otázky č. 6
- Obrázek 14: Vyhodnocení otázky č. 6 jednotlivými věkovými skupinami
- Obrázek 15: Vyhodnocení otázky č. 7
- Obrázek 16: Vyhodnocení otázky č. 7 jednotlivými věkovými skupinami
- Obrázek 17: Vyhodnocení otázky č. 8
- Obrázek 18: Vyhodnocení otázky č. 8 jednotlivými věkovými skupinami
- Obrázek 19: Vyhodnocení otázky č. 9
- Obrázek 20: Vyhodnocení otázky č. 9 jednotlivými věkovými skupinami
- Obrázek 21: Vyhodnocení otázky č. 10
- Obrázek 22: Vyhodnocení otázky č. 10 jednotlivými věkovými skupinami
- Obrázek 23: Vyhodnocení otázky č.11
- Obrázek 24: Vyhodnocení otázky č. 11 jednotlivými věkovými skupinami

- Obrázek 25: Vyhodnocení otázky č. 12
- Obrázek 26: Vyhodnocení otázky č. 12 jednotlivými věkovými skupinami
- Obrázek 27: Vyhodnocení otázky č. 13
- Obrázek 28: Vyhodnocení otázky č. 13 jednotlivými věkovými skupinami
- Obrázek 29: Vyhodnocení otázky č. 14
- Obrázek 30: Vyhodnocení otázky č. 14 jednotlivými věkovými skupinami
- Obrázek 31: Vyhodnocení otázky č. 15
- Obrázek 32: Vyhodnocení otázky č. 15 jednotlivými věkovými skupinami
- Obrázek 33: Vyhodnocení otázky č. 16
- Obrázek 34: Vyhodnocení otázky č. 16 jednotlivými věkovými skupinami
- Obrázek 35: Vyhodnocení otázky č. 17
- Obrázek 36: Vyhodnocení otázky č. 17 jednotlivými věkovými skupinami
- Obrázek 37: Vyhodnocení otázky č. 18
- Obrázek 38: Vyhodnocení otázky č. 18 jednotlivými věkovými skupinami
- Obrázek 39: Vyhodnocení otázky č. 19
- Obrázek 40: Vyhodnocení otázky č. 19 jednotlivými věkovými skupinami
- Obrázek 41: Vyhodnocení otázky č. 20
- Obrázek 42: Vyhodnocení otázky č. 20 jednotlivými věkovými skupinami

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1: Zastoupení respondentů dle věku a pohlaví

Tabulka 2: Zastoupení respondentů dle vývojového období a pohlaví

SEZNAM PŘÍLOH

P I: Aktuální kroužky SVČ – TYMY pro děti středního a staršího školního věku

P II: Dotazník

P III: Výsledky šetření dle věkových skupin

P IV: Návrh akce, kroužku a kurzu pro SVČ – TYMY

PŘÍLOHA P I: AKTUÁLNÍ KROUŽKY SVČ – TYMY PRO DĚTI STŘEDNÍHO A STARŠÍHO ŠKOLNÍHO VĚKU

Ateliér tance, pohybu a sportu

- Společenský tanec, latinsko-americké, standardní
- Klásek – folklor
- Tanec se stuhou
- Fitness aerobic
- Aerobic
- Břišní tance pro dívky
- Hip-hop s Adélou – základy hip-hopu
- Freedance s Kubou
- Volejbal pro děti od 11 let
- Floorbal I. (pro děti 6 – 9 let)
florbal II. (děti od 10 let)
- Basketbal
- Badminton
- Sportovní hry – hackies, freesbe, rugby
- Stolní tenis
- Klub stolního tenisu od 12 let věku
- Sundance – moderní tanec
- Rainbowdance – taneční skupina
- Happydance – moderní tanec pro začátečníky
- Mažoretky vrtulky
- Základy baletu
- Jezdectví

Ateliér hudební, divadelní, výtvarný

- Kytarová školička
- Táborová kytara
- Flétnička pro děti
- African – bubnování
- Kuba band – moderní hudba
- Kytarshow – zpívání při kytaře
- Základy keramické tvorby
- Keramika pro pokročilé
- Hra na keyboard
- Barvička – výtvarná činnost, keramika
- Ateliér creative – netradiční výtvarná činnost
- Studijní kresba – svět kolem nás v umění
- Poznáváme umění – blok uměleckých směrů a tvorby
- Šikovné ručičky – tvorba z papíru, dekorace
- Zlaté ručičky – drátkování, pletení apod.
- Fotografování
- Happy day – angličtina, základy konverzace

- Černé divadlo
- Divadlo

- Vaříme s Kubou

Ateliér objevů, přírodovědy, techniky

- Železniční modelář, modelování železnice
- Mladý rybář
- Šachy
- Mladý filatelista

- Mladý technik debrujár, fyzika trochu jinak
- Turisták
- Magic klub – karetní strategie

PŘÍLOHA P II: DOTAZNÍK

Milý návštěvníku Střediska volného času - TYMY,

do rukou se ti dostává dotazník, jehož vyplnění ti zabere pár minut. Zakroužkuj vždy jen jednu odpověď, se kterou souhlasíš. Pouze některé otázky vyžadují napsat odpověď na předtištěnou linku. Vyplnění dotazníku je **anonymní**. Údaje získané z dotazníku jsou určeny pro zlepšení služeb Střediska volného času – TYMY (SVC – TYMY) a budou využity v mé bakalářské práci na Univerzitě Tomáše Bati ve Zlíně. Za vyplnění dotazníku předem děkuji.

Lenka Nelešovská, studentka oboru Sociální pedagogika

Věk: 11 let
Pohlaví: a) dívka   b) chlapec

1. Kolik kroužků navštěvuješ v SVC - TYMY?

- a) jeden   b) dva   c) tři   d) více

2. Líbí se ti kroužek, který navštěvuješ v SVC -TYMY a jsi s ním spokojený/á?

- a) určitě ano   b) spíše ano   c) spíše ne   d) určitě ne

3. Myslíš si, že nabídka kroužků SVC - TYMY je tak velká, že si kroužek vybere opravdu každý?

- a) určitě ano   b) spíše ano   c) spíše ne   d) určitě ne

4. Byl/a jsi s kroužkem někdy natolik spokojený/á, že si přesvědčil/a kamaráda, aby začal chodit také do kroužku v SVC - TYMY?

- a) ano   b) ne

5. Zúčastnil/a jsi se kromě kroužku i jiné akce pořádané SVC - TYMY (jako je např. návštěva zoo, tábory, turnaje, drakiáda, tvoření, prázdninové akce, zájezdy a další)?

- a) ano (napiš, kolika akcí ses zúčastnil/a a o jaké akce se jednalo): byla jsem několikrát v Chorvatsku, pak v Paříži a Londýně a na Ledové praze

b) ne

6. Pokud si v předešlé otázce uvedl/a nějaké akce, líbily se ti většinou tyto akce?

- a) určitě ano   b) spíše ano   c) spíše ne   d) určitě ne

7. Myslíš si, že nabídka jednorázových akcí pořádaných SVC - TYMY je široká?

- a) určitě ano   b) spíše ano   c) spíše ne   d) určitě ne

8. SVC - Tomy budu navštěvovat i v příštím roce:

- a) určitě ano   b) spíše ano   c) spíše ne   d) určitě ne

9. Mělo by podle tebe SVC - TYMY stále zlepšovat a rozšiřovat nabídku služeb např. kroužků, akcí?

- a) určitě ano   b) spíše ano   c) spíše ne   d) určitě ne

10. Vyber, se kterým tvrzením souhlasíš nejvíce:

- a) Chtěl/a bych větší nabídku kroužků.
b) Chtěl/a bych větší nabídku nepravidelných, jednorázových aktivit pořádaných jednou za čas.

11. Vyber, se kterým tvrzením souhlasíš nejvíce:

- a) Chtěl/a bych chodit pravidelně do kroužku.
b) Raději bych se zúčastnil/a nějaké akce, která se koná občas a nemusím, zde chodit pravidelně.
c) Raději bych navštěvoval/a klub, kde se můžu scházet a bavit s kamarády, kdy se mi zachce.
 d) Chtěl/a bych navštěvovat jak kroužky, tak akce, které jsou jen občas (nepravidelně).

12. Pokud by SVČ - Tymy otvíralo nový kroužek, zakroužkuj jeden, který by si chtěl/a navštěvovat:

a) zdravotník – první pomoc	g) judo, sebeobrana
b) chovatel – o zvířatech, zkušenosti, rady, výlety za zvířaty	h) hry - deskové, stolní, hlavolamy
c) cestovatel – poznávání cizích zemí	i) výroba šperků
d) filmový klub	j) malba na hedvábí
e) řezbář – vyřezávání výrobků ze dřeva	☒ k) moderní tanec - scénický tanec
	l) jiný kroužek, napiš jaký: _____
f) plavání – plavecký bazén	

13. Pokud by SVČ - TYMY otvíralo vzdělávací kurz, který z následujících by se ti líbil?

- a) kurz cizího jazyka (uveď, o jaký jazyk by si měl/a zájem _____)
- b) kurz znakové řeči
- c) kurz tvorby internetových stránek
- d) jiný kurz, napiš jaký: _____

14. Zakroužkuj jednu z následujících příležitostných aktivit, o kterou bys měl/a zájem:

a) víkendové pobyty s tematickým zaměřením	d) arteterapie (poznání významu barev, kresby, práce s keramickou hlinou)
b) hádej, kdo jsem – hádání povolání pozvaných hostů	☒ e) besedy se zajímavými hosty (významné osobnosti)
c) relaxace s muzikoterapií (poslech hudby, relaxace, bubínky, tibetské mísy)	f) jinou aktivitu, napiš jakou: _____

15. Jak ses dozvěděl/a o kroužcích a akcích pořádaných SVČ - Tymy?

- a) z internetu   b) z letáčku   c) ze školy   d) jinak (jak): _____

16. Pokud SVČ - TYMY pořádá nějakou akci, jsi vždy o této akci informován/a:

- a) vždy jsem informován/a   c) málokdy jsem informován/a
- b) skoro vždy jsem informován/a   d) nikdy nejsem informován/a

17. Znáš internetovou adresu SVČ - TYMY?

- a) ano, znám (napiš ji): www.svc-tymy.cz   b) ne, neznám

18. Musel/a si někdy navštěvovat kroužek, který tě nebavil, ale rodiče tě do něj nutili chodit?

- a) ano   b) ne

19. Kroužek, který navštěvuji, jsem si:

- a) vybral sám   b) vybrali mi ho rodiče   c) vybral mi ho někdo jiný:
(napiš, kdo): _____

20. Stalo se ti někdy, že jsi chtěl/a chodit do nějakého kroužku, ale rodiče ti to nedovolili?

- a) ano (uveď, proč ti to nedovolili): _____
- b) ne

Pokud chceš vyjádřit jakýkoliv svůj názor vztahující se k SVČ – TYMY (co zlepšit, co se ti líbí, nelíbí apod.), napiš ho:

Myslím že je všechno pořádku.

PŘÍLOHA P III: VÝSLEDKY ŠETŘENÍ DLE VĚKOVÝCH SKUPIN

Komentář k obrázku č. 4:

Obrázek srovnává odpovědi dětí středního a staršího školního věku. Na grafu je patrné, že u obou věkových skupin respondentů převládá navštěvování *jednoho* kroužku. Počty účastníků ve více kroužcích mají klesající tendenci. Pouze u dětí staršího školního věku, byl zaznamenán nárůst odpovědí, neboť *tři* kroužky navštěvují 4 % respondentů, zatímco možnost *více jak tři* kroužky uvedlo již 6 % respondentů.

Komentář k obrázku č. 6:

Očekávala jsem, že děti staršího školního věku budou k hodnocení kroužků více kritické, neboť zvýšená kritičnost bývá v období pubescence typická. Kriticky se však vyjádřily jen 2 % dětí staršího školního věku. U dětí středního školního věku byly *spíše nespokojeny* 3 % dětí a *určitě nespokojeny* 2 % dětí. Obě věkové skupiny jsou s kroužky výrazně spokojeny.

Komentář k obrázku č. 8:

Děti středního školního věku nejvíce u této otázky zvolily odpověď *určitě ano* v 55 % případů odpovědí. Děti staršího školního věku nejčastěji, a to v 62 % případů odpovědí, uváděly odpověď *spíše ano*.

Komentář k obrázku č. 10:

Více jak polovina dětí středního a více jak $\frac{3}{4}$ dětí staršího školního věku na základě své spokojenosti s kroužkem již někdy přivedly do SVCČ – TYMY svého kamaráda.

Komentář k obrázku č. 12:

U dětí středního školního věku převládá účast dětí na akcích pořádaných SVCČ – TYMY nad neúčastí. 69 % uvedlo, že se zúčastnilo akce pořádané SVCČ – TYMY. U dětí staršího školního věku jsou odpovědi opačné. 60 % neúčast dětí převládá nad 40 % účastí dětí na akcích. Jedním z důvodů může být charakter akcí. Jeden respondent v dotazníku uvedl: „Akce jsou spíše pro menší pokud se nejede na zájezd“.

Komentář k obrázku č. 14:

V odpovědích za jednotlivé věkové skupiny dominovalo kladné hodnocení u více jak 50 % respondentů v obou věkových skupinách. Zvýšená kritičnost se projevila u dětí staršího školního věku. V 5 % případů uvedly děti staršího školního věku, že se jim akce *určitě nelíbila* a dalších 5 % dětí této věkové skupiny označilo možnost *spíše nelíbila*. U dětí středního školního věku uvedlo odpověď *určitě nelíbila* jen 3 % dětí a odpověď *spíše nelíbila* nebyla u dětí středního školního věku zastoupena vůbec. Zvýšenou kritiku dětí staršího školního věku k akcím podle mě nelze okamžitě prisuzovat nezdařilosti akce. Akce mohla zkrátka lépe odpovídat představám dětí středního než staršího školního věku.

Komentář k obrázku č. 16:

Děti staršího školního věku se častěji než děti středního školního věku domnívají, že nabídka akcí není široká. Vybraly možnost nabídka *určitě není* široká v 7 % případů, zatímco děti středního školního věku tuto možnost zvolili jen ve 2 % případů. Příčina může být v tom, že středisko pořádá více akcí pro děti středního než staršího školního věku.

Komentář k obrázku č. 18:

Celých 60 % dětí středního školního věku si je naprosto jistých svým navštěvováním SVČ – TYMY i v dalším roce, 29 % ho *bude spíše* navštěvovat, 9 % *spíše nebude* a 2 % ho *určitě nebudou* navštěvovat. Děti staršího školního věku si jsou jisté svou účastí ve středisku v příštím roce jen v 36 % případů. V 47 % odpovědí zvolily, že *spíše budou* středisko navštěvovat, 8 % *spíše nebudou* a počet dětí, které *určitě nebudou* navštěvovat SVČ – TYMY vzrostl na 9 %.

Příčinou tohoto nárůstu odpovědí může být celá řada např. nespokojenost se službami střediska, nebo nezáměr dětí staršího školního věku věnovat se činnosti, která pro ně není již zajímavá. Na konci období staršího školního věku dochází také k přechodu na střední školu. Děti musí často pobývat na internátech a docházení do SVČ - TYMY je jim tak znemožněno. Po důvodu proč se 9 % respondentů staršího školního věku rozhodlo dále nenavštěvovat SVČ – TYMY příští rok by bylo nutné dále pátrat.

Komentář k obrázku č. 20:

47 % dětí středního školního věku si myslí, že by se služby střediska měly *určitě rozšiřovat* a 33 % těchto dětí uvedlo odpověď *měly by se spíše rozšiřovat*. Děti staršího školního věku jsou určitě pro rozšiřování se svými 42 % odpovědí. Nejvíce u těchto dětí staršího školního věku převažovala odpověď *spíše ano*, pro kterou bylo 47 % respondentů. Dle 17 % dětí středního školního věku by se služby střediska *spíše neměly* rozšiřovat. K této odpovědi se přiklonilo také 9 % dětí staršího školního věku. K tomu, že by se služby *určitě neměly* zlepšovat a rozšiřovat se vyjádřily již jenom 3 % dětí středního a 2 % dětí staršího školního věku.

Komentář k obrázku č. 22:

Obě věkové skupiny by měly větší zájem o rozsáhlejší nabídku kroužků. U dětí středního školního věku to uvedlo 52 % respondentů a u dětí staršího školního věku 58 % respondentů.

Komentář k obrázku č. 24:

Obě věkové skupiny na prvním místě uváděly přání navštěvovat kroužky. Na druhém místě pak využily možnost navštěvovat, jak kroužky, tak akce střediska. Dále se odpovědi jednotlivých věkových skupin rozcházel. Děti středního školního věku by se raději účastnily příležitostných akcí (19 %) a možnost navštěvovat klub volilo jen 10 % respondentů. Děti staršího školního věku by naopak raději navštěvovaly klub (13 %) a až potom akce (11 %). Upřednostnění klubu před akcemi u dětí staršího školního věku může být ovlivněno potřebou těchto dětí popovídat si s vrstevníky o svých problémech, které mají v období pubescence. A to jim právě prostředí klubu může umožnit.

Komentář k obrázku č. 26:

Pořadí kroužků od nejžádanějšího po nejméně žadaný u dětí středního školního věku bylo následující: *chovatel, plavání, moderní tanec*, na čtvrtém místě se stejným počtem hlasů *judo a hry (deskové, stolní, hlavolamy)*, poté následovala *malba na hedvábí*, dále získala hlasy odpověď *jiný kroužek, zdravotník*, poté následoval se stejným počtem hlasů *cestovatel a filmový klub* a nejmenší zájem byl o kroužek *řezbářství*. Pořadí kroužků od nejžádanějšího po nejméně žadaný u dětí staršího školního věku bylo následující: *judo*, po něm odpověď *jiný kroužek, plavání, řezbář, zdravotník*, který měl stejně hlasů společně s *cestovatelem, filmový klub* na stejné pozici jako *moderní tanec*, následují *hry, chovatel* se stejným procentem hlasů jako kroužek *výroby šperků*. O kroužek *malby na hedvábí* v této věkové skupině neprojevil zájem nikdo. Zájmy dětí se v průběhu jejich vývoje mění. Z výsledků lze zpozorovat, že kroužek chovatelství, který uspěl u dětí středního školního věku, byl u dětí staršího školního věku až na předposledním místě. Oproti tomu kroužek juda, který by si přáli navštěvovat děti staršího školního věku skončil u dětí středního školního věku na čtvrté pozici.

Komentář k obrázku č. 28:

Možnost absolvovat kurz *tvorby internetových stránek* by využilo 48 % respondentů středního školního věku a 34 % respondentů staršího školního věku. 29 % dětí středního školního věku by se zamlouval *kurz znakového jazyka* a 19 % *kurz znakové řeči*. Jiný kurz uvedly 4 % dětí této věkové skupiny. Děti staršího školního věku se přikláněly ke kurzu *cizího jazyka* ve 26 % případů a ještě více těchto dětí by upoutal *kurz znakové řeči* (30 %). Vyšší zájem dětí středního školního věku o cizí jazyk může spočívat v tom, že tyto děti v prvních ročnících školní docházky ještě cizí jazyk nemají a proto by se ho chtěli učit alespoň mimo školu.

Komentář k obrázku č. 30:

Z obrázku je zjevné, že z nabízených aktivit by o *víkendové pobyty s tématickým zaměřením* byl největší zájem jak u dětí středního (33 %), tak i staršího (32 %) školního věku.

Komentář k obrázku č. 32:

Nejčastěji zmíněná odpověď u celkového počtu respondentů byla sice *letáček*, pokud se však podíváme na graf znázorňující jednotlivé věkové skupiny, uvidíme, že u dětí středního školního věku převládala odpověď *ze školy* (36 %), poté odpověď *jinak* (29 %) a až poté odpověď *z letáčku* (28 %), která byla v celkovém počtu respondentů zastoupena jako druhá nejčastější. Z internetu se o službách střediska dozvídají obě skupiny nejméně. Je dobré vědět, že i v době počítačů, má velký význam propagovat služby střediska pomocí tištěných letáčků a prezentací střediska ve školách, neboť tato činnost přináší své výsledky.

Komentář k obrázku č. 34:

52 % dětí středního a 53 % dětí staršího školního věku se cítí být *skoro vždy informováno* o akcích střediska. 33 % procent dětí středního školního věku se přiklonilo k odpovědi *vždy*

jsem informován/a. U věkové skupiny dětí staršího školního věku této možnosti využilo 28 % dětí. Stejný počet dětí (8 %) u obou věkových skupin se domnívá, že je *málokdy informován* o akcích pořádaných SVČ – TYMY. Možnost *nikdy nejsem informován/a* o akcích střediska využilo 7 % dětí středního a 11 % dětí staršího školního věku.

Komentář k obrázku č. 36:

Odpovědi dětí středního i staršího školního věku korespondují. U obou věkových skupin nezná většina dětí webovou adresu SVČ – TYMY. U dětí středního školního věku je neznalost této adresy 86 % a u dětí staršího školního věku 75 %.

Komentář k obrázku č. 38:

Děti středního školního věku, které musely navštěvovat s donucením rodičů kroužek, který je nebavil je 9 %. Děti staršího školního věku, které byly ve stejné situaci je 6 %. Děti staršího školního věku se podle mého názoru mohly více než mladší děti stydět uvést, že byly někdy nuceny rodiči navštěvovat kroužek, který je nebavil, aniž by svým rodičům vzdorovaly a odmítly do kroužku chodit.

Komentář k obrázku č. 40:

90 % dětí staršího školního věku si kroužek vybralo *samo*, 4 % dětí staršího školního věku ho vybrali *rodiče* a 6 % této věkové skupiny ho vybral *někdo jiný*. U dětí středního školního věku ho vybrali *rodiče* v 10 % případů a *někdo jiný* ve 14 % případů. Samotné si ho zvolily v 76 % případů. Je vidět, že děti staršího školního věku už se nechají ve výběru své zájmové činnosti ovlivnit méně než děti středního školního věku.

Komentář k obrázku č. 42:

Tato otázka odhalila, že do této situace se častěji dostali respondenti středního školního věku (12 %), než respondenti staršího školního věku (4 %).

PŘÍLOHA P IV: NÁVRH AKCE, KROUŽKU A KURZU PRO SVČ - TYMY

1. Příležitostná akce

Z nabízených příležitostných aktivit u dětí obou věkových kategorií zvítězil víkendový pobyt s tematickým zaměřením. Uvádím své náměty, které by mohly být nápomocné k realizaci takovéto akce.

Víkendový pobyt s tematickým zaměřením

Náměty pro tematické zaměření pobytu:

Piráti, sportovci, filmové náměty např. pobyt v duchu Harryho Pottera, Pána prstenů, Avatara, cestovatelé, indiáni, trosečníci, putování po Africe, ledové království apod.

Lokality vhodné pro pobyt:

V okolí Holešova je to především Tesák, Rajnochovice, Rusava. Ubytování je v těchto místech možné v hotelu, chatách i chatičkách. V létě je možnost využít ubytování ve stanech. Celodenní stravování lze zajistit v některém z hotelu v místě pobytu.

Cíle pobytu:

- Budovat nové kamarádké vztahy mezi účastníky pobytu.
- Podporovat rozvoj komunikace u dětí.
- Učit děti pracovat v týmu.
- Rozvíjet vzájemnou spolupráci mezi dětmi.
- Navodit pohodovou atmosféru u všech účastníků pobytu.

Obsahová náplň pobytu:

(Uvést celou náplň pobytu, hlavně všechny hry by bylo velmi obsáhlé. Proto uvedu jen základní osnovu pobytu, která může posloužit pro představu, jak pobyt naplánovat. V závorkách uvádím jen jeden námět na hru z dané kategorie. V dnešní době existuje celá řada literatury, která poskytuje širokou škálu různých herních aktivit pro dětské kolektivy, se kterých je možné dále čerpat. Za všechny tyto knihy mohu doporučit např. knihu vydanou v roce 2009 Indoor aktivity: 50 her a aktivit pro trénink, školení i zábavu od Vladimíra Vechety).

Obsahová náplň víkendového pobytu např. s tematickým zaměřením „cestovatel“:

Pátek odpoledne

- Odjezd na místo pobytu
- Ubytování

- Hry zaměřené na seznamování dětí (Každé z dětí napíše o sobě na papír tři věty. Jedna z vět musí být nepravdivá. Papír si následně nalepí na záda. Účastníci se pak obcházejí a kreslí si navzájem hvězdičky u té věty, o které si myslí, že je fiktivní. Po čtvrt hodině hry si děti sejmou nalepený papír, posadí se do kruhu a každý prozradí, které tvrzení bylo smyšlené).
- Hry určené na „prolomení ledů“ mezi účastníky (Utvoření týmů „cestovatelských expedic“, nejlépe maximálně po 5 dětech. Vymýšlí si svůj název, bojový pokřik. Každý tým si může vyrobit stejné oblečení – např. vytvoří si stejná trika pomocí batikování).
- Havajská noc (diskotéka pro děti, každá skupina dětí navíc předvede vlastní vystoupení, které si předem připraví např. ukázka, jak si představují tanec, hudbu, nebo oblékání na Havaji).

Sobota dopoledne

- Týmové hry (Zatopený ostrov – ostrov, na kterém hráči pobývají, má být brzy zničen obří vlnou. Hráči ve skupinách určí 2 navigátory. Ostatní členové mají zavázané oči, aby neviděli na cestu. Navigátoři musí udávat směr, tak aby své kolegy bezpečně dostali na protější ostrov. Start trati symbolizuje ostrov, kterému hrozí nebezpečí. Cíl je pak symbolem ostrova, na který se musí hráči dostat, aby byli zachráněni. Cesta by měla být naplánovaná tak, aby na ní byly překážky. Případně je možné doplnit trať o úkoly, které musí jednotlivé týmy plnit).
- Sportovní hry (Hoganův závod – děti utvoří dvojice. Tyto dvojice pak mezi sebou soutěží v běhu pozpátku. Každá dvojice se musí držet při běhu za ruce).
- Strategické, logické hry (Děti ve skupinkách hledají po určitou vymezenou dobu v terénu rozmístěné papírky. Na každém papírku je uvedeno písmenko. Po skončení „hledacího“ limitu musí skupiny utvořit z nalezených písmenek co nejvíce názvů států. Případně lze pravidla obměnit a utvářet názvy měst, ostrovů, řek apod. Skupiny dětí si mezi sebou mohou vyměnit písmenka, jen pokud se mezi sebou dohodnou. Ta skupina, která o písmenko zažádá u svých soupeřů, musí však splnit úkol, který pro ně vymyslí skupina vlastníci požadované písmeno abecedy).

Sobota odpoledne

- Vycházka do okolí (Dle místa pobytu. Může se jednat o vycházku k nějakému cíli, památce. Vycházka může být také propojená s hrou např. hledání pokladu, plnění úkolů na trase, hledání indicií apod.).
- Ochutnávka exotických plodů (Je možné také ochutnávat exotické plody se zavázanýma očima a soutěžit, kdo uhádne nejvíce těchto plodů. Použít je možné třeba avokádo, liči, datle, fíky a spoustu dalších).
- Příchod hosta (Pozvat člověka, který byl na zajímavém místě v zahraničí. Měl by být schopen poutavě vyprávět o tom, co na cestách prožil).

- Stezka odvahy (Týmy prochází při setmění stezku odvahy, na které je ukryto deset očíslovaných sviteků s textem. Text je napsán vždy cizím jazykem. Každý tým si svitek, který nalezne prohlédne a zapíše si na papírek číslo svitku a jazyk, kterým se domnívá, že je text napsán. Svitek pak vrátí na místo, aby jej mohl nalézt další tým. Vyhrává skupina, která získá nejvíce bodů za uhádnutý jazyk. Vhodné je zvolit těžší jazyky jako je finština, čínština, řečtina atd.).

Neděle dopoledne

- Zábavné, psychologické hry (Např. Městečko Palermo, kde se hráči řídí pokyny organizátora. Sedí v kruhu, mají zavřené oči a sklopené hlavy. Organizátor určí detektiva Catanyho poklepáním na pravé rameno a 3 mafiány poklepáním na levé rameno hráče. Ostatní jsou občané. Nikdo z hráčů nesmí prozradit kým skutečně je. Hra může začít. Instruktor odříkává: „ Městečko Palermo spí, probouzí se jen mafie“. Mafiáni zvednou hlavu a ukážou tiše na toho, koho z kruhu chtějí zneškodnit. Instruktor zavelí: „Mafie spí a probouzí se komisař Catany“. Ten potom označí gestem toho, o kom se domnívá, že je mafián. Instruktor mu to kývnutím hlavy vyvrátí, nebo potvrdí. Následně instruktor zvolá: „Catany usíná. Probouzí se městečko Palermo, kromě ...“ - všichni se probouzí, pouze jmenovaný, kterého mafie zabila, vypadává ze hry a dále už ji může jen tiše pozorovat. V kruhu nyní začíná diskuze. Hráči se snaží najít mafiány. Catany se může do diskuze zapojovat, ale nesmí prozradit svou identitu. Mohl by tak být ohrožen mafiány v druhém kole. Poté co se skupina shodne na tom, kdo se jim zdá podezřelý, označí ho a tím je popraven. Popravený zveřejní svou roli. Vypadne však ze hry ať už se jedná o mafiána nebo řádného občana. Poté městečko Palermo opět usíná. Hra se opakuje až do doby, než jsou zničeni všichni členové mafie nebo všichni občané i s Catanym.)
- Sportovní aktivity (Vhodné je zařadit např. míčové hry, třeba všem známou vybíjenou, fotbal, nebo volejbal).

Neděle odpoledne

- Zhodnocení pobytu (Účastníci se mohou posadit do kruhu a popovídat si, o tom co se jim na pobytu líbilo, případně nelíbilo).
- Rozloučení účastníku (Každý účastník dostane papír se svým jménem. Pošle jej svému sousedovi v kruhu po své pravici. Soused mu na papír napíše nějaký vzkaz na rozloučenou, případně nakreslí nějaký obrázek. Po tom co uplyne minuta, posílá se papír dalšímu sousedovi, který opět vyjádří na papír svůj vzkaz. Tak se postupuje až do doby, než se papír vrátí svému majiteli).
- Odjezd domů

2. Zájmová činnost – kroužky

Z nabídky mnou předložených názvů kroužků děti středního školního věku nejvíce projevíly zájem o kroužek s názvem „chovatel“ a děti staršího školního věku o kroužek „judo, sebeobrana“. Uvádím tedy, jaké by mohly být cíle těchto kroužků a jejich obsahová náplň.

Zájmová činnost pravidelná – chovatel

Cíl zájmové činnosti:

- Utvářet pozitivní vztah dětí ke zvířatům.
- Rozvíjet jejich znalosti o zvířatech.
- Budovat zodpovědnost k péči o živého tvora.
- Umožnit dětem prožít nové zážitky a získat zkušenosti s různými druhy zvířat.

Obsahová náplň zájmové činnosti:

- Podávat dětem informace jak pečovat o zvířata. Především běžně doma chované – psi, kočky, rybičky, morčata, králíky, křečky, papoušky apod.
- Seznámit děti s potravou, výcvikem, speciálními potřebami běžně chovaných zvířat.
- Umožnit dětem přinést ukázat zvíře, které doma chovají (především menší zvířata morčata, králíky apod. – s ohledem na bezpečnost dětí).
- Diskuze dětí mezi sebou o vlastních zkušenostech se zvířaty a jejich chovem.
- Ukázka canistoterapie.
- Výlet za zvířaty – zoo, útulek, umožnění jízdy na koni.
- Ukázka výcviku psů.

Zájmová činnost pravidelná – Judo, sebeobrana

Cíl zájmové činnosti:

- Osvojení základních pohybových dovedností daných sportů.
- Rozvoj pohybové koordinace, vytrvalosti, obratnosti.
- Budování kladného postoje k pohybové aktivitě.
- Utváření estetického vnímání pohybu, smysl pro ladnost a rytmus.

Obsahová náplň zájmové činnosti:

- Seznámení s filozofií juda.
- Seznámení se základními pravidly chování a etiky judisty.
- Naučení morálního kodexu judisty.
- Cvičení postoje, úchopů, pádu, obrátů.
- Základní cviky s prvky akrobacie, gymnastiky, strečinku, se zapojením síly, vytrvalosti a ohebnosti.

3. Kurzy

Z předložených kurzů si děti středního i staršího školního věku nejčastěji vybírali kurz tvorby internetových stránek. Na závěr uvádím také jeho cíle a obsahovou náplň.

Kurz tvorby internetových stránek:

Cíl kurzu:

- Seznámení se základními zásadami tvorby webových stránek.
- Vytvoření vlastních webových stránek.

Obsahová náplň kurzu:

- Základní terminologie z dané problematiky.
- Seznámení s tím, jak se vytváří jednoduché webové stránky.
- Seznámení s jazykem HTML
- Vytvoření HTML souboru
- Umístění souboru na internet.